

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Joannis Pierii Valeriani Bellunensis Hieroglyphica, Sive De Sacris Ægyptiorum Aliarumque Gentium Literis, Commentariorum Libri LVIII

Valeriano, Pierio

[Lipsiae] ; Francofurti Ad Moenum, 1678

Liber Tertius.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14259

ἱερογλυφικῶν κειμένων ἐξ ἑσπερίων: *Deus enjurus & dicti & facti auspex esto. Quem sic alloquitur Boetius* A
lib. 3. metropol. 9.

*Tu requies tranquilla piis, te cernere finis,
Principium, veltor, dux, semita, terminus idem.*

Duce navis eat.

*Pompilus hic navim tuto prope littora ducit:
Unus sed mihi sit duxque comesque Deus.*

HIEROGLYPHICORUM COLLECTANEA, EX VETE- RIBUS ET NEOTERICIS

DESCRIPTA,

LIBER TERTIUS,

EBRIETAS.

*Erstatur in ore vulgi Sapientis Poëtæ dictum,
Est modus in rebus, sunt certi denique fines,
Quos ultra citraque nequit consistere rectum.*

Vino sobrietas *in rebus* (ut loquitur Theognis) utendum esse monet ad virium debilitatarum recreationem & lætitiā, sed non ad ebrietatem, quod etiam ubiq; in sacris literis serio nobis proponitur ac explicatur. Unde D. Basilius, homil. de Ebrietate, hanc non immerito vocat *depravatam* seu arcem omnium flagitiorum. & Athenæus lib. 10. *μηνόσθησιν οὐκ ἔστιν εὐδαιμόνεια*. Quod ut ubiq; hominibus inculcatur; ita certe deplorandum est, ni-

hilominus hoc vitium maxime detestandum adhuc esse non solum nimis commune, sed apud multos ferme haberi virtutis loco, cui etiam præmia proponantur, ut olim à Mithridate factum accepimus. iis qui plurimum biberint. Hieroglyphicum exhibet in mensatres calices, ultra quos sobrietas inebrietatem desinere videtur. De his dictum,

*Sit tibi, ne noceat, vini moderatior usus:
Prima sitim, curas altera poela levant.*

Et paulo fufus à quodam Epigramm.

*Tres vitis profert uvas, tria pocula mensa,
Si cir cumspicias, apposita esse vides.
Multatribus vicibus docet hac pìctura bibendum;
Scilicet ut sedent pocula prima sitim:
Altera rancorem cruda de pectore pellant,
Firma valetudo quo tua membra beet.
Tertia sed misce tibi pocula propter amicos,
Inter quos maneant gordia vincla decet.*

ECCLESIA Dei.

Hortatur Propheta pios, Psal. 122. ut quæ ad Ecclesiæ pacem pertinere videntur pro virili parte sincero cordis affectu procurare velint. Et si quis sanctæ Ecclesiæ Catholice membrum decorum domus Dei viventis non diligit. Hic autem mihi occurrit hieroglyphicon eximium Ecclesiæ ex Luna desumptum, quod in gratiam hujus Ecclesiæ filiorum explicare non gravabor, Theologorum vestigia sequutus:

1. Luna cum reliquis astris a summo illo mundi totius opifice per Verbum *ipsum* & *ipsius* condita

A condita est ac perpetuo conservatur: ita Ecclesia conditor, redemptor, & conservator est Deus Patet per Verbum & Spiritum sanctum.

2. Quarto demum creationis die, Luna plena, Soli opposita, creata est: ita Ecclesia, etsi statim ab Origine mundi cepit, tamen quarto demum fere mundi millenario plenissima luce in toto terrarum orbe effulgit, quando nimirum Sol iustitiae Christus Deus homo, in his terris & ortus seu natus est ex Maria beata virgine, secundum carnem, & occidit vel occisus fuit, & quasi eclipsin passus est mortem pro genere humano subiens, deinde rediit in caelos sublatus, caelestemque gloriam euectus est, apostolica denique atque universali illa Evangelii praedicatione, Spiritusque sancti effusione, plurimorum per totum mundum hominum mentibus affulsit.

3. Luna est una (Sicut & Sol unus est, & solus in mundo) & radii eius multi. Ecclesia etiam una est, quae ut scite D. Cyprianus ait in multitudinem latius incremento foecunditatis extenditur, non sicut atque solis multiradii, sed lumen unum; & rami arboris multi, sed robur unum tenaci radice fundatum: & cum de fonte uno plurimi rivi defluunt, numerositas licet diffusa videatur exundantis copiae largitate, tamen unitas in origine servatur. Ecclesia vero est innumerabilibus, licet omnis generis, nationis, sexus, ordinis, conditionis, aetatis, hominibus conflata, ac longe lateque per totum orbem terrarum diffusa sit, perque omnia saecula extensa, tamen revera est una. Quid ita? Quia unius ac solius veri Dei, qui unus est essentia, trinus personis, cultrix est, atque veneratrix & unius patris caelestis filia atque heres. Deinde quia unius Christi, a quo nomen, dignitatem salutemque suam omnem haurit, tanquam unius Regis est regnum, unius sacerdotis ac summi Pontificis sacerdotium, unius Domini serva, unius sponsi sponsa, unius magistri discipula, unius patroni cliens, unius fratris germana soror & coheres, unius tutoris pupilla, unius capitis corpus, unius pastoris grex & ovile, unius vitis palmes, unius architecti domus, unius lapidis angularis & difcium, unius principis Palatium, unius sancti Spiritus templum: unius legis, Evangelii, doctrinae, sacrificii, baptismi, epuli Domini, redemptionis, fidei, spei, charitatis & hereditatis aeternae confors ac socia. Unum est illius cor cum Deo angelisque sanctis concordissimum, unus animus, una mens, una voluntas, unus sensus, unum studium, una dignitas.

4. Sicuti una Luna, ita etiam est universalis, quae universo mundo, non uni tantum genti lucet: Ecclesia est Catholica, non uni loco & genti alligata, certorumque locorum quasi terminis circumscripta ac definita; sed longe lateque per totum terrarum orbem diffusa.

5. Luna caelo in quo volvitur, ita firmiter affixa inhaeret, ut ab eo minime avelli & abstrahi possit. Ecclesia etiam in his terris adhuc militans, est caelestis, caelo orta, inde pendet, illuc aspirat, contendit, ac tandem pervenit, unde nulla vi avelli unquam potest. Ut igitur ridiculum est, inquit D. Ambrosius, quod nonnulli existimant Lunam caelo magicis carminibus posse deduci: sic Ecclesia non potest de loco ac statione sua (cum super Christum fundata sit) deduci, deieci ac deturbari. Multi quidem Ecclesiam tentant, sed ei sagae artis carmina nocere non possunt. Nihil incantatores valent, ubi Christi canticum quotidie decantatur. Galli proverbio dicunt, Deum conservare Lunam a lupis: sed multo magis caelestem hanc suam Lunam, nempe Ecclesiam, a luporum rapacissimorum, diabolorum & in piorum hominum injuriis atque insidiis Deus perpetuo tuetur ac protegit.

6. Sol & Luna perpetuo foedere sunt conjuncti (unde D. Ambrosius Solem eleganter Lunae fratrem & consortem appellat.) Inter Christum & Ecclesiam arctissimum, perpetuum ac indissolubile foedus est societatis aeternum duraturae pactum. Quamobrem sanctis persuasum penitus exploratumque habent, secundum promissionem divinam Davidi factam, foedus hoc sacrosanctum ac inviolabile permanfurum, quamdiu Sol & Luna durabunt: qua quidem promissione tutissime niti atque confidere possunt. Quemadmodum igitur omnes vel potentissimi populi atque reges mundi virium suarum opumque omnium contentione nequaquam possent Lunam a caelo detrahere, vel a Sole avellere: multo minus Ecclesiam a Sole iustitiae Christo abstrahere illamque opprimere unquam poterunt. Ut igitur nunquam vel Sol est sine Luna, vel Luna sine Sole, ita nunquam vel Christus sine Ecclesia, vel Ecclesia sine Christo esse potest.

7. Corpus Lunae sua natura lucis expertum opacum & obscurum, omne suum lumen (ut Astronomi sentiunt)

sentiant) à Sole haurit. unde Solis filii Poetis dicitur: sic Ecclesia tenebris ignorantiae in mundo circumfusa, à solo illo iustitiae Sole, fonte luminis aeterni, sponsoque suo omne scientiae atque virtutis lumen mutuatur. Unde D. Ambrosius: Hæc est (inquit) vera Luna, quæ de fratris sui luce perpetua lumen sibi mutuatur immortalitatis & gratiæ. Fulget enim Ecclesia, non suo, sed Christi lumine & splendore, quem sibi ita accessit, ut dicat: Vivo autem jam non ego, sed vivit in me Christus.

8. Quemadmodum autem Luna à Sole quotidiani vices habet luminis, ita militans Ecclesia vitæ aeternæ initiis & progressibus, nec non Spiritus sancti fruitur primordiis, alias magis, alia minus Dei agnitione & timore illustrata.

9. *Fraternis Luna & radius adversa refulgens, Sic Christi opposites spectans Ecclesia vultus,
Pleno cornu scilicet lumine: Splendore lucet integro.*

10. D. Augustinus in Psal. 10: Duas Astronomorum sententias recenset: unam eorum, qui Lunam propria luce destitutam omne suum lumen volunt à sole accipere. Alteram eorum, qui Lunam volunt suam habere lumen, & globum ejus dimidium lucere, dimidium esse obscurum. Eo sensu Lunæ potest Ecclesia comparari, quod ex parte quidem Spirituali lucet, ex parte autem carnali est obscura, & quod aliquando pars spiritualis apparet hominibus, aliquando autem in conscientia latet, & Deo tantummodo nota est, quum solo corpore hominibus appareat. & quum oramus corde, quasi nihil agere videmur, dum non ad terram, sed sursum cor habere jubemur ad Dominum. Hæc ille.

11. *Luna, velut fratri propius conjuncta, perisse Sic perisse quum vulgo quum morte videntur,
Sultis videtur funditus; Absit perisse dixerit,*

*Que tamen admoti spectat qua lumina Solis Ipso qui potius Christo qui propius potius
Longe refulget clarior: Quod quaeserunt obtinent.*

12. Luna quantumvis valde lucida, tamen Solis comparatione & respectu obscura est ac tenebrosa. Ecclesia, licet sit valde luminosa & illustris, tamen Soli illi iustitiae à quo omne suum lumen habet, si conferatur, magna est ejus obscuritas.

13. A Sole accensa Luna lumen, quod accessu suo & recessu mutuatur à Sole, demittit in terras; & Ecclesia cœlestis illud suum ac spirituale gratiæ, scientiæ, bonorum operum lumen & radiis pro charitate sua cunctis hominibus liberalissime communicat.

14. Sicut Luna, quemadmodum & Stellarum fixarum atque errantium chorus, non esse lucet (nam ut Soli diei, ita Lunæ noctis dominium à Deo fuit assignatum unde illam Varro vult esse dictam, quod sola nocte luceat, & à Græcis poetis *νυκτιμολογία* & *νυκτιμολογία* à Latinis nocturna, noctiluca, noctivaga, à Plinio eleganter molle nocturnumque sydus tenebrarumque nocturnarum remedium, à Tertulliano noctis solatium, à Statio noctis moderatrix appellata fuit: etiam Ecclesia peregrinans ac militans, in hoc mundo, & sub cruce, tanquam in umbra mortis & obscura nocte clarissime respiciet & refulget ad piorum solatium atque remedium donec dies ille perpetuus & aeternus secundo Solis iustitiae adventu illuxerit. Unde Origenes homil. 1. in Genesim: Christus (inquit) est lux mundi, qui & Ecclesiam illuminat sua luce. Sicut enim Luna de Sole dicitur percipere lumen, ut per ipsam etiam nox possit illuminari, ita & Ecclesia suscepto lumine Christi, illuminat omnes, qui in ignorantiae nocte versantur. Item: Christus est lux vera, quæ illuminat omnem hominem venientem in hunc mundum, ex cujus lumine illuminata Ecclesia, etiam ipsa lux mundi efficitur, illuminans eos, qui sunt in tenebris, sicut & ipse contestatur, dicens: Vos estis lux mundi. Et Paulus Philip. 2. Inter quos

15. Luna suas habet maculas, quas Plinius nihil aliud quam ruptas terræ cum humore sordes esse dicit. Ecclesia quamdiu in hoc mundo exulat, suas habet maculas, naves, atque labes publicas & privatas, quas Sol iustitiae suo lumine, id est, suo numine sancto que Spiritu paulatim abstergit, in altero demum sæculo perfecte absterfus. Quod vero S. Apostolus Ecclesiam dicit esse sine ruga & macula, id & comparatione sine respectu mundi hujus immundi dicitur, atque de imputatione iustitiae Christi, de vitæ iustitiae que novæ acinchoatæ studio in hoc mundo, denique de spe cœlestis illius sanctitatis & perfectæ instaurationis ad Dei imaginem intelligendum esse videtur.

16. Valde

A 16. Valde varia est Luna atque mutabilis, (unde etiam Ecclesiastic. 27. 12. stultus Lunæ comparatur) modo crescit, & plena luce fulget, modo decrescit, senescit, silet, prout Soli vel conjungitur, vel opponitur. Hinc variae sunt ejus facies & formæ, diversa item nomina synodica, silens, corniculata, crescens, media, plena, &c. Ita quoque in hoc mundo Ecclesiæ status instabilis, varius, inconstans, perpetuisque mutationibus obnoxius. Nam modo crescit, augetur & amplificatur, & tunc similis est Lunæ crescenti; modo decrescit, & diminuitur, & tunc similis est Lunæ decrescenti & senescenti. Modo est *in plenilunio*, hoc est, florentissima, & tunc *in interlunio*, id est, plenilunio, comparatur. Nondo deniq; valde obscuratur, ita ut videatur plane interisse, & tunc est veluti Luna silens vel deficiens. Unde D. Ambrosius Ecclesia, inquit, sicut Luna defectum habet, & ortus frequentes, sed defectibus suis crevit, & his meruit amplius, dum persecutionibus minuitur, & confessionum martyris coronatur.

17. Solis annos cursus Luna spatiis mensuris constanter consequitur, & iisdem perpetuo cum Sole spatiis; vagatur, quasi comes ejus fida atque perpetua; ita Ecclesia Christum solem sponsumque suum charissimum constanter comitari, conlectari, imitari, seque totam ad nutum illius ductumq; componere, & accommodare solet.

18. Motus Lunæ mutabiles quidem & variisunt, sed tamen rati, fixi, constantes. Ecclesia sua habet in hoc mundo periodos, motus, cursus, varios quidem & mutabiles, sed firmos & constantes: quales nimirum ipse Deus ab æterno præfiguravit & ordinavit.

19. In orbe suo, cui adlixa est Luna perpetuo volvitur, & orbitam sibi à Deo præscriptam ac definitam nunquam deferit, & ne latum quidem unguem ab illa deflectit. Sic Ecclesia à verbi Dei præscripto ne vel tantillum declinet, summo opere cavet.

20. Lunam interveniens seu terra corpus opacum

Atra inscui caligine:

Sic interveniens hominum sapientia, purum

Ecclesiæ insuscitat jubar.

C 21. Luna à Sole illuminata graviditatem partumque adfert: & Ecclesia Solis illius cœlestis atque Spiritus sancti radiis accensa se suosque filios fructibus justitiæ gravidos plenosque reddit.

22. Vario suo motu, ortu, orbita, accessu, ad Solem & recessu Luna quosvis corporum humanorum, animantium, plantarum humores nec non marium æstus, fluxus & refluxus, varie movendi, augendi, minuendi, concitandi sedandi, maximam vim obtinet. Sic Ecclesia, verbi & Sacramentorum administratione hominum mores & affectus varie commovet, huc vel illuc flecit, modo concitat, modo sedat, & tranquillat. 23. Plinius lib. 2. cap. 8. Omnia maria, inquit, plenilunio purgantur. Et tumidum vastumque mundi pelagus Lunæ mysticæ, seu Ecclesiæ, pleno lumine, quod est verbum Dei, optime purgari potest.

23. Omnium stellarum errantium Luna est humillima, novissima, infima, terræque proxima: sic regni Christi, hoc est, Ecclesiæ, præ cæteris mundi hujus regnis & imperiis maxima est in terris humilitas, vilis & multum abjecta conditio.

D 24. Actionum & quorumvis operum, præsertim rusticorum, Luna est moderatrix optima; ita ut alia quidem Luna crescente, alia senescente, alia plenilunio, alia interlunio commode fiant, de quibus vide Plinium libro 18. capit. 31. 32. & rerum rusticarum scriptores. Formica quoque, ut notat Plinius libro decimo octavo, capite vigesimo nono, animalculam vel insectum, interlunio quiescit, plenilunio etiam noctibus operatur. Eodem modo Ecclesia humanarum actionum optima certissimaque rectorix atque gubernatrix censeri debet, nempe propter sacrum divini & sacramentorum ministerium illi commissum, ad quod tanquam regulam & normam rectissimam illa dirigi debent. Et ut alia opera novæ Lunæ, alia senescenti conveniunt; ita aliæ ceremoniæ, alii ritus, antiquæ illi, quæ Christi in carne adventum præcessit, alii novæ, quæ post illius in cœlos ascensum extitit, congrui sunt & consentanei.

25. Neomeniæ, id est, Novæ Lunæ, seu Novilunii festivitas olim Judæi secundum Dei legem sacra fuit, quando Luna innovari incipit, & Soli proxima est penitusque conjuncta. Sic, ut D. Augustini

gustini verbis utar, quando Soli iustitiae Christo Ecclesia, quae lumine ejus repletur, juncta fuerit, & A penitus ei adhererit. ita ut secundum Apostolum, qui adheret Domino, unus cum eo fiat Spiritus, tunc festivitatem ager Neomeniae. Nova enim efficietur, quum abjecerit veterem hominem, & induerit novum, qui secundum Deum creatus est, atque ita merito in novatione solennitatem, quae est Neomeniae festivitas, gerit. Tunc denique est, quando neque videri, neque comprehendi potest humanis aspectibus. Anima enim quum tota se sociaverit Domino, & splendori lucis ejus tota confesserit, nihilque omnino terrenum cogitat, nihil mundanum requirit, nec hominibus placere studet, sed totam se sapientiae, totam lumini, totam calori sancti Spiritus mancipaverit, subtilis & spiritualis effecta, quomodo cerni ab hominibus, aut ab humanis potest affectibus comprehendi? Animalis enim homo intelligere & discernere non potest spiritalem, & ideo dignissime diem festum ager, & hostiam Neomeniae Domino, utpote per ipsum innovatam, jugulabit.

ECCLESIA Dei.

Quia inter germina excellit vitis, est quaedam singularis analogia seu similitudo spectanda inter vineam & Ecclesiam, ut quae naturam & conditionem Ecclesiae nobis propius aliquanto depingit. Semel consideremus etiam hujus similitudinis partes in scriptum potissimum expressas.

1. Stirpes vulgo nascuntur multae in Sylvis, montibus, campis, & aliis locis publicis, quae certum possessorem aut Dominum non habent, Vineae vero quemadmodum & horti non est nisi certi alicujus Domini. Sic Ecclesia est populus à Deo adoptatus atque redemptus maximo pretio, hoc est, sanguine filii Dei unigeniti, ut sit ipsius domus, hortus & vinea propria: non sit sicut aliae gentes in mundo, quae sunt absque Christo, alieni à Republica Israelis, extranei à pactis promissionis spem non habentes & Dei expertes. Ephes. 2. Sola Ecclesia adoratur quod fecit, aliae gentes adorant quod nesciunt, Joan. 4.

2. Vites in vineis, non ut aliae stirpes, sua sponte proveniunt, sed oportet eas studio & labore plantari singulas. Sic non fiunt homines Ecclesiae membra, nisi à Deo illi inferantur, per verbum & Spiritum Dei regenerati, ut dictum est. Qui non ex sanguine, neque ex voluntate carnis, neque ex voluntate viri, sed ex Deo nati sunt. Joan. 1. Item, Omnis planta quam non plantaverit, pater ille meus caelestis, eradicabitur. Matth. 15. Et tamen ad hanc plantationem vineae suae, hoc est, conversionem hominum ad se utitur Deus ministerio Ecclesiastico: unde dictum est, Isai. 51. Posui verba mea in ore tuo ad plantandum caelis. Et 1. Cor. 3. Ego plantavi, Apollo rigavit, &c.

3. Vineae, postquam plantata est, praeter aliis fundis requirit diligentem, laboriosam & assiduum culturam, si debeat afferre fructum. Sic & Ecclesiam non satis semel colligi, sed oportet excelsi & excollitur à Deo assidue, variis operis, hoc est, mediis & adminiculis ad veram pietatem in ea conservandam: indiget assidua doctrina, admonitione, hortatione, correctione, consolatione verbi Dei: diligenti inspectione totius corporis & singulorum ejus membrorum: indiget praeterea scholis & studiis, indiget hospitibus & magistratibus, qui disciplinam & ordinem politicum tueantur, &c. Indiget etiam castigationibus divinis, & crucis exercitiis. Sine his quippe facile sylvescit & degenerat, ut ad frugem non perveniat. Ideo tam multis ornamentis & beneficiis spiritualibus & corporalibus, Ecclesiasticis ac politicis, excultus à Deo fuit populus Israeliticus. Sicut enim plantationem, sic & culturam Ecclesiae Deus perficit, opera ministerii & aliorum instrumentorum, quibus utitur, ad salutem nostram perficiendam: ut dictum est, 1. Cor. 3. Dei cooperarii sumus. Dei agricultura estis, &c.

4. Requirit praecipue vinea solum, caelum & tempestates commodas: sine his enim experimur nimis saepe aut nullos aut non bonos fructus eam edere. sic Ecclesia sine Spiritu S. emolliente & fecundante, corda nullos adfert fructus Deo gratos. Deus est, teste Apostolo, 1. Cor. 3. qui dat incrementum, plantans & rigans nihil est sine illo.

5. Vineae potissimum est obnoxia injuriis & insidiis bestiarum & furum: ideo requirit diligentem custodiam. Sic Ecclesiae multa sunt pericula à diabolo, à tyrannis, ab haereticis, ab impiorum malis exemplis & illecebris mundi. Itaque indiget perpetua Dei, & piorum ministrorum & magistratum custodia & vigilantia, ne qua in eam irruptio & ejus vastatio fiat.

6. Vineam oportet esse non confusam & perplexam iustarum Sylvarum, sed bene ordinatam & dispositam, unam

A tam, undique perspicuam & perviam, Sic in Ecclesia Deus vult esse disciplinam & ordinem, non autem dissolutionem & confusionem: Sicut dicitur 1. Corinth. 14. Omnia decenter fiant & ordine. Non enim est seditionis auctor Deus, sed pacis, ut in omnibus Ecclesiis sanctorum. Itaque aliae gentes & sectae, in quibus idololatria, impietas & omne genus flagitiorum, licet ac regnat, collatae ad Ecclesiam, sunt veluti densae & asperae sylvae, dumeta, senticeta, & feratium lustra, collata ad hortum seu vineam pulchre ordinatam.

7. Lignum vitis est admodum infirmum, humile & vile, ac nisi uvae gignat nullum habet usum nisi combustionis: cum alia ligna, praesertim Sylvestria, sint firma, proceras, pulchra, ad aedificia & alios usus hominum idonea. Sic Ecclesia est infirma, vilis & contemptibilis in mundo, cum impii potentia & opibus, & gloria mundana floreat. Hanc collationem facit Deus, Ezech. 15. sic loquens de suo populo: Quid est lignum vitis praeter omni arbore ramosa, quae est inter arbores sylvae? Assumatur ex colliguum ad formandum opus: An sument ex eo vel paxillum e quo suspendatur ullum vas? Ecce in ignem conjicitur ad consumptionem.

B 8. Vt cumque autem sit vitis lignum vile, tamen gignit praestantissimum & suavissimum fructum, cum aliae arbores sylvestres proceras & validas, aut sint infrugiferae, aut fructus earum nihil sint collati ad fructum vitis. Sic Ecclesia producit fructus pulcherrimos & suavissimos Deo & hominibus, officia nimirum dilectionis & pietatis erga Deum & proximos, & erga omnes; sacrificia laudis, veram invocationem & celebrationem Dei, qui fructus non interit, sed in vita aeterna demum perficitur. Contra vero impii nullos bonos fructus Deo ad vitam, sed duntaxat diabolo & carni ad mortem proferunt, Rom. 7. Quom fructum habebatis ex iis, de quibus nunc erubescitis? Nam finis illorum mors est. Nunc vero liberati a peccato, mancipati autem Deo habetis fructum vestrum in sanctimoniam: finem autem vitam aeternam. Item mortificati estis legi in corpore Christi ut fructum feramus Deo. Quum enim essemus in carne, affectiones peccatorum vigeabant in membris nostris, ad fructum ferendum morti.

C 9. Ideo sicut inter fundos preciosissima & charissima possessio est vinea: sic Deo charissima & in conspectu ejus preciosissima est Ecclesia: non sua dignitate & merito, sed Dei gratuita misericordia, qui ex hoc vilissimo, & perse inutili ligno, suavissimum suae laudis fructum vult educere. Ideo ab Isaia cap. 5. vocatur planta deliciarum Iehovae.

10. Sicut in vinea sunt vites & palmites, ac nisi palmites in vite maneant, non possunt fructum afferre: Sic in Ecclesia est unica vitis per totam vineam Domini extensa, cujus palmites sunt omnes fideles ab initio mundi usque ad finem: & nisi maneant in sic vite, fructum non ferunt, sed exarscunt, Ioan. 15. Ego sum vitis vera, vos palmites. Sicut palmes non potest ferre fructum a semetipso, id est, nisi manserit in vite, ita & vos nisi in me manseritis, &c.

11. Sicut in vinea palmites alii sunt vegetes & fructiferi qui excoluntur & foventur: alii sunt steriles & superflui, qui vel alias, vel in pampinatione defringuntur & abiciuntur, ne fructum aliorum palmitum impediant: sic in Ecclesia sunt alii electi & vere sancti, & Christo vere per fidem & Spiritum ipsius insiti, ex ipso vitam & vigorem haurientes, quo fructum Deo placentem producant: hos Deus fovet & servat, & magis ac magis erigit & confirmat ad vitam aeternam. Alii vero sunt hypocritae, qui ligno & foliis quidem luxuriant, id est, speciem filiorum Dei praeseferunt, & eorum nomine gloriantur, sed fructus pietatis veros non afferunt. Hos tandem Deus tollit ex Ecclesia, & in ignem aeternum abjicit, Ioan. 15. Pater meus est agricola: omnem palmitem in me non ferentem fructum tollit: & omnem qui fert fructum purgat, ut plus fructus afferat. Item, Nisi quis in me manserit, cunctus extravineam statim ut palmes arelect. Deinde coguntur isti palmites, & in ignem abjiciuntur.

ECCLESIA Christi Catholica. Membra vera Ecclesiae.

1. **I**udaea inclita est vel magis palmis, teste Plinio, lib. 13. cap. 4. Sed Ecclesia Catholica amoenissimum Iesu Christi Palmetum est, quod passim in orbe terrarum plantatum est illius manu.

2. **P**alma, Hebraeis Thamae, Graecis *qamē*, salsum solum diligit: ergo ubi non est tale, salsam aspergunt, non radicibus, sed paulo magis amandando: ut ex Theophrasto annotavit Ruellius de Natura Stirpium, lib. 1. cap. 108. Homo autem justus, Sapientiae sale respersus, dicitur & factus id proficitur

quod sibi hæc dicta voluit; nam omnis homo igne salietur, & omnis oblatio sale salietur. Bonus est sal: si vero sal in falsus fuerit, quoniam ipsum condietis: Habete in vobis ipsis saltem: & pacem habete inter vos mutuo. Marc. 9. 49. 50. Item, Col. 4. 6. Sermo vester semper cum gratia sit sale conditus, ut sciatis quomodo oporteat vos unicuique respondere.

3. A fimo Palmam magno perire abhorere quidam perhibent. Spiritualem Palmam, videlicet sanctam Ecclesiam, peccatorum sordibus, seu terribili fimo, gravissimè offenditur. Novit enim sibi peccatum, Purgemus nos ab omni inquinamento carnis & spiritus, perficientes sanctificationem cum timore Dei, 2. Corinth. 7. 1. Item, Apocal. 22. 11. Qui nocet, noceat adhuc: & qui sordidus est, sordescat adhuc: & qui iustus est, iustificetur adhuc: & sanctus, sanctificetur adhuc.

4. Comam palma habet in Cacamine circumtensam, ramos in digitorum morem protensos; ac ejus fructus, quod digitis similes sunt, palmulæ, daçyli dicuntur. Homo iustus puras supplicesque palmas ad Deum tendens, preces per fidem concipit, & in Spiritu ac veritate Deum patrem adorat, non ignarus sententiæ distichi Gregorii Nazianzeni,

Non opus est manuum melius quam tendere caelo

Castas & tota jungere corde preces.

Seu, eas legibus divinis præstantis prompte & dextre adhibere.

5. Ex urbano genere (ait Ruellius, veterum physiologorum sententias repetens) perpetua fronde pubent Olea, Palma, Laucus, Myrtus, &c. Idem & de iustis hominibus, qui constanti honore virent, dicitur, ut testantur hæc dicta: Ego tamen ero sicut olea viridis in domo Dei: spero in bonitate Dei in læculum & perpetuo, Psal. 52. 8. Iustus ut Palma germinabit, Item: etiam germinabunt in senectute, pingues & virides erunt, Psal. 92. 12. 14. Ponam in deserto Cedrum, leçtissimam Cedrum, Myrtumque & arborem Oleosam, &c. Isai. 41. 19. Sic autem allegorice nominat præstantissimos quosque in Ecclesia homines. Pro spina alba ascendit Abies, & pro urtica ascendit Myrtus, Isai. 55. 13, hoc est; noxiis & improbis hominibus divinitus extirpatis & submotis, substituentur salutaria & utilia Ecclesie organa, ad Iehovæ laudem, & æternum beneficentiæ eius signum ac monumentum.

6. Palma gaudet riguis, totoque anno bibere quum amet, anno sitienti squalidoque lætior est. Iustus gaudet ea rigatione de qua dicitur, Ego plantavi, Apollos rigavit, sed Deus dedit incrementum, 1. Corinth. 3. 6. Item, Isai. 58. 11. Deducet te Iehova semper & saturabit in siccitatibus animam tuam: ossaque tua impinguabit: & eris velut hortus irriguus, ac veluti featurigo aquarum, cuius aquæ non deficiunt. Idem in medio afflictionum æstu spe gaudet, & gloriatur in oppressionibus, Rom. 5. 3. ac cum Apostolo, 2. Corinth. 4. 89. ait, In omnibus premimur, at non coarctamur: haesitamur, at non profushæremus. Persecutionem patimur, sed in ea non deserimur: de jicimur, at non perimur.

7. Folia fructum, germina prope modum cacamine gestat Palma: quippe cum vis tota genitalis in ejus vertice resideat: quare de cacuminate moritur, nec (tanquam esset adusta) germinat. Pius in Christo Iesu, Capite suo, summum decus obtinet, & fructus bonorum operum profert: sine Christo nihil potest facere, Ioan. 15. 2. Bene autem habet, quod unum cum Christo Iesu factus nunquam ab eodem se jungi potest. Rom. 8. 38. 39.

8. Ut autem, Aristotele & Theophrasto attestantibus, Palma victoriæ Symbolum est, nec cedit oneri, quamlibet ingenti, nec intra fl. ætatur, sed contra pondus resurgit: ideoque fere in coronatis certaminibus aliud præmium quam palma non dabatur. Sic de iustis dicitur, Quicquid natum est ex Deo, vincit mundum: & hæc est victoriæ quæ vicit mundum, nempe fides nostra, 1. Johan. 5. 4.

Pressa sub ingenti cum pondere Palma virescit,

Sub cruce sic florent dedita corda Deo.

9. Palmæ transfatu gaudent, quamquam in Græcia loci mutatione sterilecant, Iusti lætantur, se translatos esse ex morte ad vitam, 1. Johan. 3. 14. Numquam, nusquam gentium, sunt insugiferi: quia Christi consortes facti, à Spiritu ejus reguntur, & ad omne opus bonum instructi sunt.

ECCLESIAE CIVES.

Hiacynthos Æthiopia mittit & Chrysolytos aureo colore translucentes, qui sunt in secano perspicui, in nubilo obscuri, Ecclesie civibus diversum quiddam præstat Dei benignitas, ut

numquam

A nimirum etiam tempore nubilo nitescant, & per ærumnas decus suam proferant, glorienturque sub spe gloriæ Dei, & in medio pravæ nationis splendeant ut luminaria in mundo.

ECCLESIA Dotes.

A Methistus purpurei est coloris, mixto colore rosæ & violæ, ut ait Hieronymus. Ecclesia non est ebria opinionibus humanis voluptatibusque, sed tenax sanæ doctrinæ, sobria, temperans, ac sanctimoniz documentorum decora cum spiritali fragrantia conjungit.

ECCLESIA Dei gloria.

VTeximias & pretiosas esse debere dotes pectoris ejus qui legali sacerdotio legislator Deus ostenderet, in pectorali Aronis extare & conspici voluit duodecim pretiosos lapides, Pyropum videlicet, Topazium, Smaragdum, Chrysoprasum, Sapphirum, Adamantem, Cyanum, Achatem, Amethystum, Berillum, Thalassium, Sardium, Iaspidem, Exod. 19. Sacerdos legalis typus fuit æterni Sacerdotis Christi. De Ecclesiæ militantis gloria ait Deus per Prophetam. Ossa illa, procellis agitata, consolatione destituta, ecce ego collocaturus sum cum ornamento lapides tuos & fundaturus te Sapphiris. Disponam Pyropo specularia tua, & portas tuas lapidibus carbunculi: denique totum terminum tuum lapidibus delectantibus. Et erunt omnes filii tui edocti à Domino, amplaque pax filiorum tuorum, Esai. 54. Scientia vero & conscientia bona in Christo acquiescens, Deinde sancte Deo inferviens, per pretiosissimum ædificium delineatur. Sed de triumphante in cælis Ecclesiâ, que libera plane est & Ierololyra cælestis nominatur, magnus Theologus dicit, Apocal. 21. Erata autem structura muri ejus ex Iaspide, &c. Vide etiam cap. 22.

ECCLESIA militans.

1. Balsamum, inquit Dioscorides, arbascula magnitudine violæ albæ, aut pyxanthæ conspiciuntur, folia habens similia rutæ, multo tamen albidiora, & magis semper virentia. Ecclesia in his terris specie humili & depressa est: sed tamen luce Dei plena, castimonizque amantissima, quibus nominibus longe præcellit a cunctis lumine rutæ carnisque impuræ flammis restinguentes. Commendat autem eandem & niveus ille piorum candor, & semper virens sanctificationis decus.

2. Omnibus (ait Plinius) odoribus præferitur Balsamum, vni terræ Iudææ concessum, quondam in duobus tantum hortis, utroque regio, Dioscorides etiam in Ægypto nasci adfirmat. Militans in his terris Ecclesia, hoc quidem tempore, in Germaniâ, Bohemiâ, Poloniâ, Hungariâ, quibusdam partibus, in quibus circa persecutionis æstum, Christum crucifixum, una cum Anglicis, Scotis, Daniis, Helueticis Ecclesiis proficitur, tanquam in pacata Iudæa; eadem, in regno Galliæ & in Belgio, inter media arma, velut in Ægypto, nascitur & succrescit, tanquam inter spinas lilium. Emicat autem *in medio spinarum* & sinceritatis doctrinæ cælestis decus in iis maxime Ecclesiis, quæ persecutionis æstum & pondus sustinent.

3. Xylobalsamum vocant Græci fruticem, sarmenta, furculos. Constat Paulum Apostolum Christi appellatione collective quandoque sumpta, & Christum, qui vitis, qui *καλλιμας* est, & nos, qui furculi insititi sumus, designare. Sumus igitur & nos, qui de plenitudine ejus omnes accepimus, balsami furculi. Nostri tamen itaque fuerit in eo manere, vivere, fructus ferre.

4. Carpobalsamum iidem vocant fructum Balsami. Ecclesia fructus Spiritus fert charitatem, gaudium, pacem, lenitatem, benignitatem, fidem, mansuetudinem, temperantiam.

5. Opobalsamum, Balsamelæon, Balsaminum, succum illum oleo similem vocant, qui ex imis Balsami fruticis partibus scarificatis profluit; ut post Aëtium cæterosque docuit Ruellius. Diversum quiddam Ecclesiæ accidit, atque fructi Balsami. Nam illa è supernis à Christo capite, in quo omnis boni plenitudo est, tanquam è fonte inexhausto, Balsamelæon Spiritus sancti gratis accipit & eodem recreatur & vivificatur.

6. Xylobalsamum, ait Dioscorides, probatur, si recens & tenuibus sarmentis præditum, & fulvum ac odoratum, ut parum Opobalsami odore spitet. In Ecclesia nova Creatio & regeneratio viget, eadem contenta est in iis gloriæ divinæ ac dum utitur fideli eorum ministerio, qui Christi bona fragrantia sunt.

sunt, fruitur victimæ Christi ⁱⁿ ^{omnibus} omnium fragrantissima & efficacissima, ad recreandum, & refocillandum novum hominem.

7. De Carpobalsamo scribit Dioscorides, per necessarium ejus usum esse: eligendum vero flavum, plenum, magnum, grave, in gustu mordentem, feruorem inducentem, & moderate Opobalsamum spirantem. Ecclesiæ maxime profunt ea dona Spiritus sancti, quæ carni quidem mortificandæ, Spiritui autem vivificando, zelo cum scientia conjuncto excitando, conducunt, & Spiritus sancti unctionem maxime redolent.

8. Opobalsamum in caniculæ ardoribus excipitur, ferreis unguibus arbuscula incisa, ut ait Dioscorides. Sed Plinius contra, Taciditur, ait, vitro, lapide, osseisve cultellis, ferro lædi vitia odit. Tacidens manus libratur artifici temperamento, qui ultra corticem violet. Ecclesiæ, ut vivum & efficacem Dei sermonem penetrantiorum esse quo vis gladio anepiti, ac pertingere usque ad divisionem animæ simul ac spiritus, vitalia tamen non lædere; si malas cogitationes, concupiscentias & opera carnis præcindi experitur: & quidem in ipsis tentationum ardoribus lacrymas per fidem fundit, quarum magnum est precium apud Deum, usus magnus.

9. Præcipua, inquit Plinius, gratia lacrymæ, secunda semini, tertia cortici, minima ligno. In Ecclesiæ discrimina sunt donorum, sed idem Spiritus: discrimina ministeriorum, sed idem Dominus: & discrimina facultatum, sed idem Deus.

10. Balsaminum variis modis vitari docent Physici. Sed militans Ecclesiæ à Christo ita regitur, ut Spiritus sancti ductum sequens, sinceritatem suam incorruptam retineat, in doctrina fidei, charitatis, pietatis in liturgia divinitus præscripta, in pietatis studio, in exercitationibus deique corporalibus.

11. Summa Balsamæ probatio est, teste Plinio, ut lac coagulet, & in veste maculas non faciat. Ideo mirum non debet videri, quod ea Sacerdotis summi vestem reserpsam legimus. Ecclesiæ aspersio sanguinis Christi, qui illi Balsamæ loco est, non contaminat, sed ab inquinamentis peccati emundat.

12. Commemorabile autem est quod ait Plinius, Scævire in eandem Iudæi, sicut in vitam quoque suam. Contra defendere Romani, & dimicatum pro frutice est. Quoties autem factum est, ut quum Pseudochristiani Ecclesiæ arma intulissent. Turcæ aliud spectantes, id ipsum armis correptis sciderent? Annon etiam hac astate, impiorum *λυσιτελισμο*, æmulationes, iræ, digladiationes, Syncretismi, errorundem *διανοησεων* Ecclesiis Dei & quibusdam earum filiis nutritiis, respirandi, anionum & vires colligendi ansam præbuerunt?

13. Scribit Theophrastus, colligi lacrymam, & in caudice & in parte superna, subsidere quum æstus maxime angit: id fieri astate tota: sed quod manat non esse multum: vix enim toto die concham posse impleri. In Ecclesiæ militante summi & infimi ordinis homines, in oppressionibus, quando eorum maxime fervent, fundunt fragrantem ad Deum precibus & gratiarum actiones & confessiones, quibus Deo debita gloria tribuitur.

14. Negat Theophrastus sincerum Balsaminum exportari & Græciæ vendi: & hodie Turcæ tribuitur, quod illud ob invidiam exportari & Christianis vendi non patiantur. Sed vera Ecclesiæ non solet *καταβολή*, sermonem Dei, sed ut ex sinceritate, sed ut ex Deo in conspectu Dei, de Christo loqui: contra quam Pseude ecclesiæ agit.

15. De virtute medica lacrymarum Balsami, Dioscorides scribit, vim efficacissimam habere, quum sint calidissima: detergere ea quæ pupillis oculorum tenebras effundunt: rigores solvere: purgare ulcera: vim concoquendi habere: mederi iis qui aconitum cum lacte biberunt, aut à serpentibus læsi sunt morfu venenato. Sanguis Christi Ecclesiæ illuminat, ejus enim fusi merito è tenebris in lucem producta est: Sanguis Christi emollit corda, ut apta fiant ad motus Deo placentes: Sanguis Christi purulentiam & sordes peccatorum nostrorum detergit: Sanguis Christi antidotum nobis est adversus antiqui draconis morsus & vires.

16. Negat Hieronymus, Balsaminum quæstus causa Tyriis vendendum. Negat & Ecclesiæ Religionem quæstui servire debere, aut sanctum canibus dandum, aut Margaritas ante porcos projicendas esse.

17. Paulanias in Bæoticis historiam viperarum describens, ait eas versari circa Balsamum, delectari

A **Æti** ejus umbra vesci succo ejus suavissimo, ac eo nomine venenum earum temperari unguento maxime odorato, ut ex lethifero mitius fiat. In externa societate, quam multas vipers ferre cogitur Ecclesia? Quam multi in bonis Ecclesiasticis deliciantur, qui non tantum sunt inutilia pondera Ecclesie, sed etiam vera progenies viperarum? Quam multos sanctos homines hæ vipere mordent? Sed bene habet, quos illos sanat, hæ perdit, omnipotens ille & verax filius hominis, cui pater omne iudicium commisit.

18. Juxta mare mortuum, inquit, Cedrenus, *πάρωθεν τὸ θαλάσσιον φυτόν*. Et in histerris juxta mundanos homines, mortuos in offensis & peccatis, Ecclesie militantis membra sparsim crescunt, virescunt, fructus ferunt, Christo Jesu dominante & ovile tuente medios & infestissimos hostes.

19. Myrtus, Theophrasto auctore, Oleæ inter cætera, si generationem spectes, similis, & ligno & ramo provenit, & semper viret. Ecclesia nascitur ex immortali verbi divini semine, & Christo (qui peccata illius pertulit in corpore suo super lignum, 1. Pet. 2. 24.) inserta, in eodem manet, vivit, viret.

B **20.** Idem Theophrastus lib. 6. de causis Plantarum, c. 22. de eo asserens, cur odoratis infit acrimonia quædam, aut pinguedo: (ait) Myrti odoratus, & ea quoque aliquem odorem reddit. Illud permirum, quod anno in æquale Myrti maxime odorata surgunt. Est & Ecclesie & in ea docentibus sua quædam *ωωδία* seu bona fragrantia, de qua dicitur: Odor vestimentorum tuorum, velur odor Libani, Cantic. 4. 11. Mandragoræ dederunt odorem, Cantic. 7. 13. Item, Christi bona fragrantia sumus, 2. Corinth. 2. 15. fragrantia autem hæc in adversis, quando fidei virtus confessione declaretur, maxime spargitur & Deo ipsi ac piis hominibus gratissima est.

21. Myrti amant umbras. Ecclesie cordi est umbra, de qua dicitur, habitans in latibulo Dei excelsi, in umbra Omnipotentis commoratur. Item, Jehova est custos tuus. Jehova est umbra tua, Ps. 91. 1. & 121. 5.

22. Myrto corticem si detrahas, perit. Ideo Theophrastus, Oleæ, ait, ac Myrti corticem nequaquam detrahendum existimant: obsepit enim conservatque arboris vitam. Sic nuptialis illa vestis, qua electi in Baptismo vestiti, Christum ad sanctificationem induerunt, ne utiquam illis detrahenda, ne emoriantur.

23. Diligit purgationem Myrtus. Theophrastus ait, purgatione Myrtum & Oleam maxime egerit. Androtion auctor est. Etenim quo pauciora reliqueris, melius germinant, fructumque copiosius præstant, excepta vite. Ecclesia & singuli sancti militantes, circumcisione cordis, aurium, labiorum, purgantur, mortificata carne, & abjectis terrenis cupiditatibus: in Christo manentes, probeque purgati, fructum copiosum ferunt.

24. Myrtus frigore facillime leditur: quia & ipsi ramuli tennes tenelli que sunt, & tota arbor minus calida est. Ecclesia, refrigerante quorundam charitate, admodum citoque afficitur & laborat, sed tamen in vivis Christi membris flammæ sancti amoris non plane extingui, interdum autem vehementius inardescere sentit.

25. Nigredo quædam est in Myrto, quo nomine opacam umbram præbet. Canit & Ecclesia, Cantic. 1. 5. Nigra sum, at desiderabilis.

D **27.** Non decidunt folia Myrto, perpetua fronde pubenti: ac ejus folia augusta & disposita Plinius esse ait. De Ecclesia & ejus civibus dicitur, est tamquam arbor plantata secundum fluentem aquarum, quæ fructum suum dabit in tempore suo: folium ejus non marcescet, & quicquid facit prosperum est. Psal. 1. 3.

1. Halcyon, ait Basilius in Hexamero, quædam est avis, mari maximopere gaudens. Hæc fortificare secundum littora solet, ovis in ipsa arena positus circa mediam brumam, quum crebris sævientibus fl. ribus, vehementibusque procellis agitarum volvitur ad littora vastum atque illiditur mare. Attamen silescunt omnes venti, quiescunt undæ, tumida æquora placantur, septem totos dies, quum incubat Halcyon. Tot enim duntaxat dies ipsam suos excludere pullos ferunt. Sed quum & victu ipsis sit opus, alios pro incremento suæ proles beneficentissimus ipse Deus, huic tam exiguo præstitit animali serenos itidem septem tranquillosque dies. Id omnes etiam Nautæ sciunt, & Halcyoni des illis dies nuncupant.

2. Enimvero non sunt quidem omnia Naturæ parturientis opera allegoricè nobis interpretanda: quum vel eorum historia nos horretur ad laudes potentissimi, sapientissimi, moderatissimi & optimi conditoris concelebrandas. Quia tamen vere dixit beatus ille Martyr Christi Cyprianus, dum in arbores & vites, quas videmus, oblectante prospectu oculos amcenamus, animam simul & virtutis instruit, & pascitur obtutus: quid obstat quominus Basilii, Ambrosii, & aliorum exemplo, historiam Halcyonum, ut ea vere ab Aristotele tradita est, transferamus ad Ecclesiæ militantis picturam, quæ de multis bonis rebus nos commonefacit?

3. Boni consulit militans Ecclesiæ, quod juxta tempestuosi hujus mundi mare, decemnanosque fluctus, extrema omnia minantes, hospitiola quædam, divina providentia, sortita est. Scit enim sibi etiam in ærumnis Deo obediendum esse: lætatur tamen, quod supra petram extracta, nullis ventorum procellis, nullis imbribus & fluctibus superari potest: non enim vel inferorum portæ adversus eam prævalebunt.

4. Ut autem Halcyon asperimo anni tempore, dum frigus maxime sævit, ovis incubat & ea excludit mari quiescente: sic periculosissimis turbulentissimisque temporibus nihilominus repressa, quum opus est, pelagi mundani tempestate, electi renascuntur per aquam & Spiritum, & à Domino quotidie adduntur Ecclesiæ qui salvi fiunt.

5. Quum autem renatis alimento opus sit, ut adolescant in eam per omnia qui est caput, nempe Christus, sicut pullis Halcyonis semper alii dies conceduntur, ut probe nutriti crescant: sic Ecclesiæ alitur pane vitæ, vivifica (inquam) Christi carne quæ pro mundi vitæ est tradita, ut illa in Christo crescat. Hanc autem alimoniam Mundus Ecclesiæ, velit nolit, relinquere cogitur, ut ea vitæ æterne consors sit.

6. Ut autem Nautæ dies Halcyonides observant, & iisdem navigationes necessarias instituant: sic Dei cooperarii, Ecclesiæ fidei & prudentes Pastores & Doctores, signa temporum, inter quæ sunt & publicarum tentationum initia, media, fines, & ventus, diligenter observantia: in ducuntur tempore ad nova certamina sese præparant. In ipso autem certamine, fide & spe se ipsos & alios erigunt.

7. Addidit autem Basilii superioribus exhortationum culam ad precationem fidei, dicens: hæc illis rationis experibus commoda divina providentia præstat, ut inde quasi lege tibi sit statutum, care semper à Deo, quæ ad salutem tuam pertinent postulare. Quid queso à Deo tui causa non fuerit exorabile, quem ad imaginem ipse similitudine inque suam creavit, quandoquidem alicui tam exigua gratia, mare tam vastum, tam terribile sævumque, tranquillum esse media bruma, iustum detinetur atque quiescit?

8. Sedenim hæc illi demum credunt, qui Halcyonis in cordibus suis, vera (inquam) animi tranquillitate gaudent. De ea autem dicitur Rom. 8. Iustificati fide, pacem habemus erga Deum, per Dominum nostrum Jesum Christum: gloriamque non solum sub spe gloriæ Dei, sed etiam in oppressionibus, scientes quod oppressio patientiam efficiat, patientia vero experientiam, experientia vero spem non pudefacientem.

ECCLESIA militans.

1. Psalmus 73. 19. 20. confertur Ecclesiæ in his terris militans, Deo carissimæ, apud eum gementi, & hoc unum suppliciter petenti Turturilla, ne pro de relicta habita, accipere lanianda & devoranda tradatur. Fateatur se esse congregationem pauperum & miserrimorum in his quidem terris, de qua sit actum, nisi Deus cum vera & æterna gratia ejus memor sit. Allegat autem illa tum factus gratiæ, quo quum Deo juncta sit, ob hujus veritatem & virtutem bene speret: tum retracillam terræ faciem, quæ quum sit latronum & grassatorum latibulum facta, à justo Deo sit evacuanda & desolanda, ut Hæc 24. 1. dicitur.

2. Aristoteles de histor. animal. lib. 5. cap. 13. Turtures, ait, minimi inter omnes columbas, Ecclesiæ inermis (sic carnalia arma spectes inter aspides, Basiliscos, & leones incedens, nec magnitudine, nec numero hostibus par, ad consolationem suam, assidue repetit vocem Jesu Christi, Luc. 12. 32. Ne time, o parve grex: nam visum est Patri vestro dare vobis regnum.

3. Inter

A 3. Inter mundas volucres, quibus etiam in sacrificiis locus olim erat, Turtures & Columbae sunt. Sancta est & Ecclesia, quam dilexit Christus, & semetipsum exposuit pro ea, ut eam sanctificaret purgans laucro aquae per verbum, &c. Ephes. 5. 25. 26.

4. Turtur est avis simplex innocens, nec tamen prudentia destituta. Tota Ecclesia, Christi dictum amplectens, temperamento simplicitatis & prudentiae delectatur, & id sibi à Paulo dictum intelligit, volo vos sapientes quidem esse in rebus bonis; innocentes vero in malis. Rom. 16. 19.

5. Noui sunt versus de Columba, quibus Turturis quoque natura maxime expressa videri potest:

Est sine felle, gemit, rostro non ladit, & unguis

Possidet innocuos, puraq; grana legit.

Ecclesia sine felle iracundiae & amarulentiae est. Caritas enim quae non irritatur, summae ei curae est. Novit sibi dictum: Omnis amaritudo, & exandescencia, & ira, & clamor, & maledicencia, tollatur ex vobis, cum omni malitia. Ephes. 4. 31.

B 6. De gemita Turturilla spiritualis, extant haec verba Gregorii in 1. Capit. Canticorum, Turtur postquam parem suam perdidit semel, nunquam alteri se jungit, sed semper solitarie habitans, in gemitu perseverat, quia quem diligebat non inveniens quaerit. Sic sancta anima quaeque, dum à sponso suo absens est, ab ejus amore non recedit, sed in ejus desiderium semper anhelat, & gemit; & dum illum, quem valde diligit, non invenit, quia ab omni alieno amore se retrahit, quasi in genarum verecundia, castitatem cordis ipso habitu & actu exteriore ostendit.

C 7. Ecclesia autem à fremitu abstinens, gemituq; contenta, exemplo suo pastores & Doctores monet, ut ne Periclem illum imitentur in docendo; qui tonando & fulgurando, totam miscuisse dicitur Graeciam; sed ut memores sint ejus, quod Bernardus sermon. 59. super Cantica his verbis monuit. Vox turturis indicium est transactae hyemis, tempus nihilominus putationis adesse denuncians. Id juxta litteram. Alias turturis vox non admodum dulces sonat, sed signa dulcia. Ipsa avicula, si emis non magni, si discutis, non parvi precii est. Et vox quidem gementi quam canenti, similior, peregrinationis nostrae nos admonet. Illius doctoris libenter audio vocem qui non sibi plausum, sed mihi planctum moveat. Vere turturum exhibes, si gemere doceas. Et si persuadere vis, gemendo id magis quam declamando studeas oportebit. Exemplum sanctum in aliis multis, tum vel maxime hoc in negotio verbo efficacius est. Dabis voci tuae vocem virtutis, si quod suades, prius tibi illud cognoscaris persuasisse. Validior operis quam oris vox.

8. Alias frugibus vivunt, inquit Aristoteles lib. 8. de histor. Animal. cap. 3. ut palumbes, columbus, vinago, turtur. Ecclesia pane alitur vitae quem pater dat. Ioan. 6. 32.

D 9. De *drum* & inimicitias quarundam avium differens Aristoteles lib. 9. ejusdem operis, cap. 1. Turtur, ait, cum ignaria pugnat. Locus enim pascendi vicusque idem est. Turtur & Luteus pugnant, occiditurque Turtur à Luteo. Ecclesiae *drum* est, non tantum cum Caini posteritate, quae ex professo inimicitias cum eadem exercet; sed etiam cum domesticis hostibus hypocritis, & cum iis qui ad tempus credunt; & ab his saepe sancti quidam homines jugulantur. Haec nimis causa est propter quam multi sancti & docti viri, quantum quidem conscientia & vocatio permittunt, illud *drum* libenter sectantur, & ardentem illam precationem regii Prophetae repetunt, Timor & tremor venerunt in me, & horror me operuit; & dixi, Quis mihi dabit alas sicut columbae; avolare & quietem caperem. Ecce procul discederem & commorarer in deserto, Psal. 55. 6. 7.

10. Petit autem compare orbatus turtur solitudinem, & in editissimorum montium jugis gemit. Vbi, ait Bernardus, regni caelorum facta est promissio, tunc intellexerunt homines se non habere hanc manentem civitatem, sed futuram inquirere tota aviditate coeperunt, & tunc manifeste sonuit in terra vox turturis. Nam dum sancta quaeque jam anima Christi praesentiam suspiraret, regni dilationem moleste ferret, desideratam patriam gemitibus & suspiriis à longè salutaret, nonne tibi videtur vice fungi gemebundae ac castissimae turturis, quae cumq; anima in terra ita fecisset: Hoc quippe est quod ipse agebat: Numquid possent filii sponsi lugere, quam diu cum illis est sponsus? Venient autem dies quum ab eis auferetur sponsus, & tunc lugebunt: ac si diceret, & tunc vox turturis audietur. Ita est, Iesu bone, venerunt dies illi. Nam & ipsa creatura ingemiscit, & parturit usque adhuc, revelationem

lacionem

lacionem filiorum Dei expectans. Non solum autem illa, sed & nos ipsi intra nos gemimus ad optionem filiorum Dei, expectantes redemptionem corporis nostri. Hoc sciens, quod quamdiu sumus in corpore hoc, peregrinamur à Domino. Nec vacui gemitus, quibus è cælo tam misericorditer respondetur, propter miseriam inopum, & gemitum pauperum, nunc exurgam, dicit Dominus.

11. Brevis autem est Turturum vita, ut qui (Aristotele teste) vel ad octavum annū vivat. Sed Sanctorum vita in Christo jam abscondita, cum æterna beatitudine & gloria conjungeretur. Quam autem multis Sanctis, ceu Turturibus Christi, nunc idem eveniat, quod toti militanti Ecclesie comune esse vident, ut tyranos, ceu leones frementes, lupos ululantes, & piis anathema denunciantes, maleficos homines ceu canes rabiosos latrantes, indoctos homines ceu corvos crocitantés, lophistas ceu picas & graeculos ferale carmen stridentes, audire necesse habeant. è re illorum fuerit *amplius dicitur*, quod S. Biblia, quæ sunt *in regibus*, subministrant, uti, & cum Christiano poeta dicere,

Vna est in trepida mihi medicina, lehoræ

Cor patrum, os verax, omnipotensque manus.

ELOQUENTIA.

Erfigies ejus ab ingeniosis hominibus ita depingitur. Fingunt ii statuam æream ingentem, instar Colossi, in templo fundari, super solida rupe, cujus in medio collocata est, firmissima basi, consistens hæc statua ordine duplici columnarum forma circulari circumdata, in quibus singulis conspiciuntur imagines vitorum, qui in celeberrimis linguis, quæ nobis notæ sunt, excellere. Is Colossus manu sinistra tenet facem flammis coruscantem; in dextra vero vas plenum aquæ. In ejus ore apparet aurea lingua, à qua pendent aureæ catenulæ subtiles, quibus ad se trahit innumeram hominum multitudinem utriusque sexus, & annexam auriculis, non vi, sed sponte, magna; acacitate ad eam properantem. Postremo, sub pedibus ejus jacent veluti dormientes, tres immanes belluæ, Tigris, Ape, & Ursus. Hæc tabella hieroglyphica ita explicari meo judicio poterit. Rupes indicat robur, firmitatem, constantiam præstantissimi divinique doni, eloquentiæ. Colossica statua vitorum eloquentissimorum præstantiam denotat. Sicut enim Colossus sua mole & magnitudine minores statuas longe vincit; ita hi rudiores & imperitiores multis modis auctoritate & sapientia superant, & maximo in pretio ubique terrarum habentur. Exempla occurrunt in Peticle, Demosthene, Cicero, & aliis. De quo postremo, tamquam Romanæ faciundie princeps, tale extat Iulii Cæsaris Monarchæ præconium, securitatis & honoris ergo illi concessum: M. T. Cicero nem ob eximiam ejus virtutem & egregias animi dotes per universum orbem terrarum saluum esse jubeo. Ærea eloquentiæ statua fingitur ob ejus suavem sonum orationis & diuturnitatem. Quemadmodum enim tinnitus æris harmonicus auditum mirifice oblectat, ita orationes discretæ, non tam suaves auribus, quam petuæ sunt, neque ulla temporis iniuria interire solent, non secus ac æs, quod æruginem numquam confumitur, quodque non modo seipsum, sed etiam res alias ab interitu conservare solet.

Sed quid sibi vult fax in sinistra manu? Ea sane significatur vis ardens eloquentiæ, quæ suis perussionibus & efficacibus verbis lucem, detectis tenebris, præbet veritati, & sicut ignis non solum purgat & consumit obstantia quæque, sed etiam splendore suo illustrat; ita hominum animos eloquentia illuminat, accendit, & reddit illustres, ut recta sequantur, falsa facataque vitent ac fugiant. Quis obrem in dextera quoque ejus vas plenum aquæ collocatur, indicans flumen eloquentiæ & sapientiæ tantam efficaciam habere, ut cupiditates pravæ; & persuasiones falsæ atque frivole ab ea eluantur, & sicut incendium aqua facile extinguantur. Porro catenulæ aureæ annexæ linguæ, attrahentes auriculis hominum multitudinem, non trahunt, sed alacrem atque latam demonstrant, silvatas motiones & doctrinas aureas, quæ à disertâ lingua emanant, & auditores ad se mellis sua oratione trahunt, & animosque hominum conciliant, sibi que veluti perpetua serie & connexu devincunt. Hinc nimirum & disciplina Drøydum Gallicus Hercules, dictus illis Ogmios, extitit, non solum exuviis Leonis & clava veluti armatus, sed decrepitis, calvus, canus, rugosus magnumque hominum numerum auribus vincitorum, catenis aureis ore & lingua trahens, quibus blande comiterque arripet. Postremo tres belluæ, alioquin ferocissimæ, accubantes infra pedes eloquentiæ, at domitæ & pacatæ, innuere videntur.

A videntur sermonis atque orationis elegantiam & suavitatem compescere ac emollire ut plurimum, licet effertissimos, etudelissimos, barbaros, & truculentissimos homines. Quo consilio veteres etiam fabulam de Amphione, Orpheo & Arione, introduxerunt. Imagines in columnis linguas præcipuas, Orationis facundæ instrumenta & ornamenta significant.

Sed veteres Galli sapienter eloquentiam Herculi fortis, prudenti, senili experientia docto, non Mercurio imbelli, garrulo, juveni tribuerunt. Siquidem facundia consuevit in senecta demum absolutum vigorem ostendere. Hinc apud Græcos senis Nestoris lingua melle profuit & Trajanorum senes legati *λαοκόμοι φωνή*, floridam vocem edunt, flores enim illis *Λοίλα*, ut spectat in ilia & narcissi dicuntur. Omiscam Ogmium illum phatetram sagittis gravem atque humeris apratam gestare, tam arcum tensum læva prætere, quæ omnia eloquenti viro non deesse rationes acutas, miles, etas, quibus audientium mentes fauciæ & transfigere valeat, satis demonstrant. Addamus & sequentes vetulos ex Baccianis symbolis:

<p>B <i>Dio, age Calliope, quid imago vult sibi: nampe est Qui vetus Alcides, junior is fuerat Olim Mercurius: nimirum dea faculias Dicendi tardo prævaleat in senio. Mens volucris juvenum, instabilis, vocata poetæ: Et merito, at semper sit magravog, senum. Propterea vates Smyrnaus mel senis olei Fluxisse è dulci Nestoris ore canit.</i></p>	<p><i>Florida Trojanorum oratio creditur esse, Ad linguam vinctos auribus ille trahit! Nec hoc est cur mirere quidem: cognatio lingue Aurum & ipsarum cognita si tibi sit. Auro divinis, aut Electro humana notatur Cognito, majus quam nubil aut melius.</i></p>
---	---

Vide Alciati emblemata iBo. & ejus prolixam Minois expositionem, ne diutius hinc retineatis.

EPIPUREI Profani.

SUllum pecus, immundum, terram respicit, sordes rostro proluit & eruit. Erant sues in numero animalium immundorum, quorum carnibus Israëlitis vesci non licuit. Levitic. 117. Sus quoque (ait legislator) quia dividit ungulam & findit fissuram ungulæ, nec ruminat, immundus erit vobis. Vox veritatis Epicureos, verbi divini contemptores, caelestium rerum adversarios, terrenarum & scedarum voluptatum amantes porcis frequenter comparat. Vide Marth. 7. 6. & 2. Petr. 2. 22. Apostolus cenitenti no mine complectitur cum prævas ejusmodi hominum opiniones, tum multiplicem impietatem divino cultui contrariam, quæ ut plurimum eum flagitiosa turpitudine conjuncta est. Sapient. 14. cap. v. 22. 25. 27. tum etiam *μεισμηται τὸ νόσημα*, 2. Petr. 2. 20. id est, quamcunque vitæ impuritatem, & manifesta scelera, quæ contra sanæ rationis & conscientie dictata designantur, totumque hominem inquinant; Marth. 15. v. 10. & 11. Clemens Alexandrinus in adm. ad gentes, sullos homines prolixè exagitat, accommodata ad ipsos Democriti sententia; *ἡ δὲ οὐρα βροχίω μᾶλλον ἢ κατὰ τὴν ἰδέαν, καὶ ἰνὶ φερετῶν μαζζωθῆσθαι*. hoc est, Sues magis delectantur luto, quam aqua munda, & in quibusvis voluptate insanunt.

2. Contra serpentem ac scorpionum ictus Tripolia valere, si feminis grana viginti ex vino vel posca assumantur, vel folia ac universa herba decocta usurpentur: ac præterea serpentem nunquam in trifolis conspici, auctores sunt Dioscorides & Plinius. Non dissimili ratione homines Epicurei, profani, fluxis rebus luxurique potissimum dediti, ab honestis ac laudabilibus præceptis abhorrent, ac imperitam vulgus prævis opinionibus imbutum vitiiisque variis obnoxium utilissima monita virtutis ac honestatis respuit, illaque fugit. Inde natæ voces sapientum, *Procul este, profani, &*

*Odi profanum vulgus, & arceo:
Favete linguis.*

Plato etiam, *ἡ ἀκαθάρτης* (inquit) *ἡ ψυχή ἐφ' ἧς ἡ πόσις καὶ ἡ συνουσία ἐστὶν*, id est, Nefas est, ab eo purum contrèctari, qui purus ipse minime sit.

2. Proverbum vetus est. *Nihil sui cum Amaraçino*: id est stolidis ac imputis vel optima sordent ac displicent: non aliter ac Amaraçus herba, vel Amaraçinum unguentum male olet sui bestie factoribus sese oblectanti, & amica luto, ut ait Horatius. Servius in 1. libr. *Amid.* scribit Amaraçum puerum fuisse regis unguentarium, qui casu lapsus dum ferret unguenta, majorem confusione odorem exci-

N
tarit;

rarior: unde optima unguenta Amaracina dici coeperunt, & ideo hunc postea fabulæ tradiderunt in A
herbam Amaracum esse coarctum. Sic etiam sancta & sua vis supra omnes suavitates caelestis veri-
tatis, hominibus itrisoribus, profanis, Epicuri de grege porcis est adversissima, quemadmodum sullo
generi unguenta odorata. Lucreti, lib. 6. De natura rerum, ait

Denique amaracinum fugiat sus, & timet omne

Unguentum: nam frigeris sibus acre venenum est,

Quod nos interdum tanquam recreare videtur.

At contra nobis cantum, teterrima cum si

Spurcitior: eadem sibus hec tam munda videtur,

Insatiabiliter toti ut valiantur ibidem.

Scribunt etiam quidam in Arabia suillum genus non posse vivere, quod ea regio sit plena odora-
mentorum. Unde insuper alterum proverbium enatum, *ἄρα δὲ πιδω, Sus per rosas.*

ERUDITORUM candor.

Olorem vult Isidorus libr. 12. originum sic nuncupatum, quod totus sit plumis albis præditus,
Græca derivatione, eum *ἄλα* totum significet. Exprimunt autem hæc avis ob suum candidum
colorem apud poetas & alios (quod & Pierius testatur) animi candorem & simplicem integritatē.
Eam quæ ob causam hoc symbolum familiare habuit Ludo vicus de Aquino, quo ostendere voluit,
eundem animi candorem & fidem, quam majores ipsius semper erga Reges suos constanter ob-
servasset, se quoque toto suæ vitæ cursu religiose retenturum esse. Non minus autem spectat ad om-
nes viros egregios, placidis & apertis erga cunctos moribus præditos, quive, quantum honeste
possunt, quævis in optimam partem interpretari solent. Commemoratur autem Pierius Valerianus in
Hieroglyphicis, ejusmodi candidorum virorum suis temporibus extitisse tria exempla maxime
memorabilia. Iovianum nimirum Pontanum, nobilitatis Neapolitanæ præcipuum, quem testatur in-
genia quævis bona & præclara singulari animi promutudine fovisse ac promovisse. Alterum no-
minat M. Antonium Sabellicum, ipsius Pierii præceptorem, quem affirmat ne adversarios quidem
apertos voluisse lacessere, sed potius omnes alba, ut dicitur, linea notasse. Tertius Romæ fuit Pom-
ponius Lætus, nomine, re, & animo erga omnes hilaris, facilis & placidus, tantum suis studiis sine
injuria, immo cum aliorum multorum utilitate intentus. Utinam nostra quoque ætas talis candidis-
sima pectora, & cygnos unius coloris plurimos proferret, minus profecto esset ubique locorum &
gentium contentionum & rixarum perniciosissimarum. Sed hæc optare quidem licet, sperare vero
vix conceditur.

Salvete, ingenii divum unica cura, poëtar:

Pectora saluete ô candidiora nive.

ERUDITUS multos erudiens.

Picus Martius, quod Marti sit dicatus, ab Aristotele libr. 9. capit. 9. appellatur *ἰπυκιδάτης*, quasi
ἰπυκὸν κολάειον, quod suorum arbores (quas sub quercus nomine veteres intelligunt) *ἰπυκὸν κολάειον*
cavet. Poëtæ fabulantur Picum Regem Latinorum in hanc avem mutatum à Circe propter denega-
tos amores, quod Servius in 7. Æneid. (ubi hujus rei fit mentio) ideo confictum ait, quod Picus sa-
gur esset, & domi istam avem aleret, per quam futura noscebat. Apud Ælianum libr. 7. de Animal. c.
45. Plinium & Oppianum plura de illo legimus, quo modo in cavis arborum nidificet, & foramen ab
aliquo obstructum, herba nescio qua rurium aperiat. Aristoteles quidem dicit picum humi nunquam
consistere, sed scandere omnibus modis per arborem, aut resupinum more stellionum ingredi: &
in fine addit, iam verò mitefcens quidam amygdalum, quod rimæ inseruisset, ligni, ut fixum con-
stanter ictum reciperet, tertio ictu pertulit, ac nucleum comedit, quod se quoque observasse aliquo-
ties Albertus asserit. Lucas Contilis hieroglyphicon illud refert esse usurpatum à quodam nobili vi-
ro, qui suum nomen dederat privatæ Academiæ Ticinensi, quam intelligi voluit per abietem sem-
per viridem & crescentem fore quamdiu radiis solaribus illustretur, ac foveatur, in qua arbore rara
hæc proprietas observatur, quod eacumine illius abscisso, non raro deinceps tota arbor exarcescit.
Seipsum vero intelligit per hanc avem, indicans se animo certo ac deliberato quasi in sinu hujus A-
cademiæ, ex qua non exiguum suorum laborum & studiorum fructum ac præmium expectat, sem-
per cupere permanere ac conservari. Additur radius à stella Mercurii per arborem ad stellam *ἰπυκὸν*
περὶ

A penetrans, quo doctrinam & peritiam singularem hujus Academiae exprimere voluit; quod sane, ut nimis longe petitum, non omnibus probari apparet; de quo aliorum est judicium. Nos autem erudite Sapien- tiae radiis illustratum hominem significari piceo putamus, qui postea suae eruditionis multos alios, tum viva voce, tum scriptis reddat participes. Vir doctissimus, qui nobis in his collectaneis praeluxit, Disticho mentem suam circa pici hieroglyphicam picturam sublimiore sensu patefecit.

*Spernit humum picus, petit ardua: sic quoque virtus
Appetit excelsis sacra repostula locis.*

EXERCITATIONIS *vis maxima.*

Illius Caesar Scaliger exercitat. 232. satis breviter aves describit cornutas, hisce verbis: Insula Ca- rigan, quae est in mari Sur, aves fert gallinae magnitudine cornutas. Subtus arenas ad duos pedes o- va alte condunt, unde vi solis excludantur pulli, ut per se prodeant. Sic avis cujusdam cornigeræ vel unicornis in ære eleganter incisa, ante aliquot annos medicus quidam Romanus ita descripsit: A- vis hæc Japonica, quam hæcenus à nemine visam existimo, gallo gallinaceo aliquanto major est, to- to corpore nigricans, præterquam sub inguine, quod albis plumis est conspersum, oculis promican- tibus, collo oblongo, rostro rubro, cui ad summam partem capitis lapidosum cornu, primum mol- le, deinde induresces metæ instar ceneritio colore prominet. Hujus generis duæ aves mas & foemina ex Insula Japonica fuerunt transmissæ Romam ad Pontificem Pium V. sed mas perit, foemina vero plane cicur facta diu supervixit. Hæc ille. Sicuti igitur ex mollißima cerebri materia, progressu tem- poris natura producit solidum ac durum corpus (quod etiam non sine admiratione in tam vastis cervorum cornibus quotidie observamus.) ita quoque consuetudine & exercitatione assidua, virtu- tem nobis comparare & paulatim tanquam habitum firmiorem conquirere debemus. Ejus rei nobis Ulysses Horatius pulchre proponit lib. 1. Epist. 2.

*Qui dormitor Troje, multorum providus, urbes
Et mores hominum inspexit, latumq; per aquor Sirenum voces & Circes pocula nosti,
Dum sibi, dum sociis reditum parat, aspera multa Quæ si cum sociis stultus cupidusq; bibisset,
Perrexit, aduersis rerum immerabilis undis, Sub domina meretrice fuisse turpu & excors, &c.*

C Et novo Disticho hieroglyphicon illud exornatur:

*Cornuæ cen molli nascuntur dura cerebro,
Virtutem assidua firmat atq; labor.*

EXERCITUS *numerofus.*

Locustæ sunt numerosi exercitus vel ingentis copiae hieroglyphicon, teste Scriptura S. Judic. 67- Terem. 46. 23. Nahum. 3. 17. Et apud profanos Aristophan. in Acarnensia Act. 1. Sc. 4. De Sitalce rege Thracum loquens, dicit, ut è Græco expressum est,

*Iuravit inter sacra, se laturum opem,
Exercitum forti, ut hostes clamitent;
Quantum locustarum agmen in nos advolat?*

Locustæ enim fere gregatim, tanquam conferto agmine proficiscuntur, Proverb. 30. 27. ut nonnun- quam per aëra volitantes solis fulgorem hominibus intercipient; in terram demissæ tegant ejus su- perficiem universam: Exod. 10. 5. & 15. Hinc Plinius lib. 11. cap. 29. Tanto volant pennarum strido- re, ut aliz alites credantur; solemque obumbrant, solite suspectantibus populis, ne suas operiant terras, sufficiunt quippe vites, & tanquam patum sit maria transisse, immensos tractus pertineant, dira que menses contegant nube, multo contactu adurentes; omnia morsu erodentes, & fores quo- que rectorum. In Cyrenaica etiam regione lex etiam est ter anno debellandi eas; primò ova obte- tendo, deinde foetum, postremo adultas: desertoris poena in eum qui cessaverit. Et in Lemno Insula certa mensura præ finita est, quam singuli enecatatum ad Magistratus referant. Necare & in Syria militari imperio coguntur. Tot orbis partibus vagatur id malum, &c.

EXPECTATIO *aulica.*

Hyginus signis caelestibus, in Hydra fabulam quandam satis festivam refert. Corvus, inquit, A- pollinis tutela usus, eo sacrificante missus, ad fontem, aquam puram petitum, vidit arbores complu-

complures ficuum immaturas, eas expectans dum maturefcent, in arbore earum quidam confedit. A Itaque post aliquot dies coctis ficis, & à corvo pluribus eorum comestis, expectans eum Apollo, vidit cum cratero pleno volare festinantem, pro quo amisso ejus, quod diu moratus sit Apollinem, qui coactus mora corvi, alia aqua est usus, hac ignominia illum affectisse dicitur, ut quamdiu ficet coquerentur, corvus bibere non posset. ideo quod guttur habeat pertulit illis diebus. Quam fabulam Ovidius verbosè 2. fast. exponit, & hoc Disticho concludit,

At tibi dum lactens habebit in arbore ficus,

De nullo gelida fonte bibantur aqua.

Voluit autem quidam Aulicus hoc hieroglyphico aliis declarare se apud quendam principem, cui fideliter diu infervierat, nullam unquam potuisse inire gratiam, vel quicquam beneficii recipere, sed postea oblata occasione liberaliorem alium quendam hierum, maturis scilicet redditis ficibus, id est, fortuna meliore aspirante nactum, tandem plenissimum laborum suorum fructum diu expectatam cepisse. Talis est querela duorum fratrum Anglorum, quam tetra sticho hoc expresserunt:

Vitam, animum, operam, sumptus impendimus aulæ, Aulæ dedit nobis rescripta notata papyro,

Pramia pro meritis qua retribuita putes?

Et sine mente sonos, & sine corde manus.

Alter, Borbonii poëta non indocti:

In prædivite sum domo moratus

Contri vig. bonos miser tot annos.

Gustando mala gratiasq. agendo,

Sperando, ingenueq. inferviendo,

Tantum mihi primum laborum

Sunt, sero sapere atque panitere.

FAMILIARITAS adversarium vitanda.

Scriptores rei rusticæ tradunt naturale odium inter silicem & arundinem intercedere, ut similitudine non solum una alteram enecent, sed etiam vulnera alterutrius stirpe facta, contusa & imposita altera rursus sanentur. Quod etiam Cornelius Celsus hæc verbis memorat: *Postquam ex surculis arundo est, quia aspera: eademque offensa etiam in silice est: sed usu cognitum utramque adversus alterum medicamentum esse, si contrita super imponatur.* Plinius vero ita scribit lib. 18. cap. 6. *Silices a sunt non renascentes arundine sectas, aut ex aratas arundine vomeri imposita similiter & arundinem ex arari vomeri imposita silice precipiunt.* Quod ratione alimenti fieri doctiss. Costæus lib. 11. De universa stirpium natura existimat. *Filix enim pinguis, inquit, sponte amat loca, arundo vero macris facilius provenit, quavis insuper addat, peculiarium formarum adversantem facultatem illis inesse.* Admonere hoc modo, eorum familiaritatem nobis esse fugiendam, qui ita sint animati, ut cum illis quasi innata contrarietate nobis nihil conveniat, quique in omnibus contentiose adversari aliis soleant: cum (secundum Cælatem) magna ex dissensionibus incommoda oriri soleant, & apud Ciceronem libello de amicitia recte dicatur, *disparis mores disparia quoque studia sequi.* Hinc vulgatum illud,

Triste flix calamis, filix quoque tristis arundo,

Qui socium cupies quærere, quærere parum.

FATUM,

Horapollon testatur lib. 1. hieroglyphicæ, cap. 13. *Egyptios fatum significare cupientes, si dus pingere: quod fatum ex fiderum cursu ac dispensatione continuatur.* Et licet septem duobus includat digitis illis fatum indicant, teste eodem lib. 2. cap. 19.

FELICITAS.

Academici quidam doctissimi Ticinenses, qui se Affidatos id est, receptos in fidem aliorum nominarunt, pro suæ Academiæ hieroglyphico elegerunt avem quæ volatu suo ad stellam Mercurii tendit, infra quam pullus ex ovo quasi profiliens & alas quoque ad volandum expandens conspicitur. Vocant autem avem hanc Stellinum, quod tamen nomen nec apud veteres, neque recentiores invenitur, uno excepto Asculano, ut refert Contilis, ex cuius Italico libro hæc desumpsimus. Alii voluerunt esse Asteriam vel Stellarem Aristotelis, cuius sit mentio inter ardeas. Scribit avem Asculinus ille de Stellino, eum pulchritudine, cœli, & imprimis stellæ Mercurii mirifice affici, atque avem

A que avem illam Asteriam dictam, quia tendit ad astra: intentamque in hanc stellam oculis, illiusque radiis oblectatam, ovi quod unguis complectitur, oblitam in terram id delabi sinere, ex quo pulvis enascatur, qui propter ariditatem matris, ad ipsam nititur advolare. Sed cum ardea stellatis in locis potiss. palustribus vivat, ex sententia Aristotelis & aliorum, eaque raro in altum sese attollat, stellini nomen illi haud convenit: quare hanc vocem fictam esse, sicuti quoque illud de pullo ex ovo statim de lapso putant. Quicquid vero sit, docti statuerunt, hanc ingeniosam inventionem inter alia hieroglyphica recte posse collocari, per quod ab Academicis istis studium & cupiditas tam ad vitam *divinam* quam *mundanam* amplectendam notatur. Priorem quidem per avem ad caelum & potiss. ad lydas Mercurii aspirantem, in qua vera sapientia & rerum divinarum scientia continetur: posteriorem autem per pullum eo quoque respicientem, quae in actionibus laudabilibus versatur: Disputat vero prolixè Aristoteles 10. Ethic. Nicom. quod perfecta felicitas sit *divina*, alteram verò circa virtutes existentem priore esse inferiorcm.

Vivere praeclare, ac rerum cognoscere causas,
Unica & ad latendam atque unice ad astra via est.

FELICITAS fluxa.

B P Saltes, cantico decimo graduum, v. 6. fluxam & evanidam felicitatem, quam velox interitus consequitur saeno tectarum velut hieroglyphico, & quidem admodum idoneo depingit, imprecatione concepta in hostes populi Dei. Quamvis enim gramen in tectis edito loco consistere, & longesopra hominum capita eminere videatur; tamen quia ejusdem radices succo vel alimento necessario destitutæ sunt, Luc. 8. 6. nunquam ad justam maturitatem aut frugem pervenit, sed æstu solis paululum intento exarescit, Job. 8. 12. ut non incommode simul ostentatum raptamque dici queat. Sic Aufonius, in professionibus, cap. 7. De Aletio Minervio Rhetore, *Ostentatus* (inquit) *raptusq. simul, salustialis velut herba salet.* & antea Callidorus in Plauti pseudolo, *Quis salustialis herba paulisper fuit: Repente exortus sum, repentine occido.* Talis fere est impiorum conditio. Nam ii quoque aliquantisper honoribus ac potentia præ cæteris floreat, sed paulo post, iusta Nummis vindicta, subito exciduntur, & maledictioni perpetuæ adjudicantur, ut canit Plaltes, hymno 92. v. 8. &c.

FELICITAS insida.

C VT inter quadrupedes Leo rex est: in volucrum genere regina Aquila: sic in pelago Delphines principatum obtinent, ut pulcherr. Oppianus in aureo suo de piscat. Poëmate cecinit, qui & alibi *ειρηλίος* eos appellat, quasi dicas marinos principes, illos tranquillo mari lascivientes, status ex qua veniunt parte prælagire, Plinius author est: ejusque rei causam ex Th. Aquinate adfert Cæc. Rhodiginus in Ant. Leck. & de tota erudite Rondeletius in opere suo de piscibus disserit. Non igitur nec placido ac tranquillo mari, caeloque sereno, quo max. colludere Delphines solent, nec fortunæ, quamvis mite blandienti, bene eruditor. Quo pertinet imprimis pulcherr. illa Palmuri in fin. V. *Æneid.* cygnea cantio. Gravissime etiam Livius dixit: Maxima cuique fortunæ minime credendum esse. Et P. Syri illud in omnium ore fertur: *Fortuna vitrea est, qua cum splendet, frangitur.* Sed & Aristoteles in 10. Ethic. pronunciat: *ὅσην ἡ πλείων (ιουραγία) τρέσσει ἰσοφαιστίης:* id est, *Quanta major est rerum prosperitas: aut anto pluribus casibus & periculis proposita est.* Elegantissimi etiam sūt

D D versus Apollodori Comici:

Τὰ μετὰ δῶρα θεῶν τὴν ἔρη φέρει,
Καὶ τὸ πᾶν λαμπρὸν αἰ ἀνείθετος κέρει,
Ὅ δ' ἀσφάλει πᾶν ἄλθ' ἐπὶ δὴ τῶ γίνου
Ὅ περὶ τρεῖσι ἡ γὰρ, ὅτι ἡ φέρει,
Ἐπὶ τῶ ἀκροῦ τῆ τῶ κλάω, περὶ τῶν ἑσθίων.

Habent per ampla dona fortuna metum
Periculis non carent prelustria:
Nec ulla celsa tuta sunt mortalibus,
Quæ evertere vel invidia, vel tempus solet,
Fœlicitatis culmen ubi quis attingit.

Exempla infinita in omni historia occurrunt, & notiss. illud de Polycratis fœlicitate refertur aliud hieroglyphicon, de quo alibi, hoc titulo, *Prosperitas mundana dolosa.* Tu igitur cui rerum vicissitudo applaudit,

Contra he vela. sicut ludant Delphines in alto:
Nam tunc tempestas non procul esse solet.

FEMINA pudica & secundâ.

Iunonis autem dici pavonem notum est, & inde Ovidius lib. 2. Metamorphoseos cutrum illius à pavonibus trahi fingit.

--- habili Saturnia curru
Ingreditur liquidum pavonibus arbera pictis.

Hinc in antiquis numis consecrationem Augustarum pavone indicari notum est, idque factum est tam propter pulchritudinem quam fecunditatem hujus alitis. Aristoteles lib. 6. de hist. Animal. cap. 9. hæc refert. Parit maxime pavo à trimatu, & colores pennarum varios recipit; excludit diebus tricenis aut nonnihil tardius. Semel tantummodo in anno parit ova duodecim aut paulo pauciora, nec continuis diebus, sed binis ternisque interpositis. Primiparæ octona maxime edunt. Columella lib. 8. ter anno fere partus edere, ac quæ foveat ova, totum tempus fecunditatis aut excludendis aut etiam educandis pullis consumere. Quapropter vere icon debet esse femina pudica & fecunda, quæ tam propter *σωλυτικὴν* honestam, quam *εὐτυχίαν* felicem merito commendatur. Cujus utriusque rei Aristoteles i. Rhetoric. meminit, ubi ait: Si ergo ea est felicitatis natura, necesse est ejus partes intelligi, præclarum genus, amicitias tum multorum, tum bonorum divitias, lobolem & copiosam & probam senectutem vegetam. Multo autem adhuc præclarior est sententia D. Augustini in libro de viduitatis bono. Non ideo, inquit, laudanda es, quia filios habes, sed quia pie illos nutrire & educare studes. Ut enim nascerentur fecunditatis; ut vivant, felicitatis est, ut autem pie instruantur, voluntatis est & potestatis. In illis homines tibi gratulantur, in hoc imitantur. Hæc ille. Quantæ autem fuerint immunitates & privilegia eorum, qui in utroque genere *μελοποιεῖται* & *εὐτυχίαν* excelluerunt, præsertim apud Romanos, testantur passim Jurisconsultorum libri. Dicit igitur honesta & numerosa sobolis mater,

Me beatæ forma & numerosa copia prolis,
Ut sim matronis dulcissima bonis.

FESTINATIO. *præcox, mala.*

DE Perdicis pulli nimis præcipitata exclusione Alianus lib. 4. de Animal. cap. 12. inquit; Perdicum foetus intra ovum nunc etiam complicatione testarum comprehensis, à parentibus sui exclusionem ex ovis minime expectant, sed à seipsis tanquam fores pulsantes ova elidunt; & jam extra eminentes se impulsu suo impellunt, ovique etiam nunc tegumento circumvestiti currunt, atque à dimidia testæ parte, si adhuc circa caudam adhærescat, semet excutientes liberant, & velocissime ad eibi investigationem procedunt. Quæ similitudine representatur aptissime nimis præcox & celer in rebus suscipiendis progressus, cum festinatio modum excedens & præcipitanti inconsulta in omnibus consiliis & actionibus plurimum obesse soleat. Quare Herodorus recte monet, *περὶ πάντων πραγμάτων ταχὺ πάντα διελθῆναι μάλλον βραδύοναι*, Eum qui in omnibus expediendus festinus, magis retardari. Quo etiam spectat Luciani dictum: *ἡ βραδύτης βυλὴ πέτ' ἀμείνων, ἡ δὲ ταχὺν ἰππευτικὸν τοῦ μεταίτιον ἔχει*: quod quidam hoc Disticho vertit:

Tardum consilium est melius quàm præcipitatum:
Nunquam non jungi cui metanaa solet.

Et notum est præceptum sapientissimum Siantis, *πρὸς τὴν ἐπιτομήν*, cogita & postea rem aggredere. Itemque Euripidis in Electra præclara sententia.

Ac exempla plurima tam recentia quàm vetera in promptu sunt, quæ temeritatem ac præcocem celebritatem semper multum detrimenti attulisse satis clare ostendunt.

Vix exclusa volat perdix: sed saepe ruina
Ingenium præcox unica causa fuit.

FESTINTIO.

Qui de animalibus scripserunt annotant, Pardum ac Leopardum; interdum (respectu nominum) ab auctoribus promiscue accipi: cum quidem nomen Pardi ante Lucanum & Plinium vix in

vix in usu fuisse deprehendatur; sed Pardalis fumebatur de utroque sexu Leopardi vero denominatio adhuc est recentior, cujus ante Iulii Capitolini aut Aëlii Spartiani tempora nemo (ut docti nonnulli autumant) meminerit. Significat autem proprie feram natam ex leæna & Pardali, Leopardus Cicuratus principibus inservit tanquam canis venaticus, quem in cervos & damas emittunt. Ac tale est hujus animalis ingenium, ut nisi intra paucos saltus (aliqui ternos statuunt) feram vel leporem assequatur, ita effertus recedat, quem venator hauustu sanguinis ex lagena, vel frusto carnis placare solet. Significat autem hieroglyphica Leopardi pictura, celeritatem seu festinationem & indultiam in rebus arduis peragendis a modum esse necessariam; quæ si non habeat locum, quiescendum, optatorem occasionem esse expectandam.

Advigila, prensa, momento occasio constat.

Elapso hoc, frustra quod facis, omne facis.

FIDELITAS benevola.

Romæ extat tabula marmorea, cujus explicationem descripsimus in Agricola, cujus est hieroglyphicum. In ea præcipue videtur Canis boni affiliens & quasi comitem fidem ipsi se adiungens. Hujus animalis fidelitas benevola non solum vivos dominos colere, & observare, sed etiam iam mortuos prosequi solet: ut etiam sæpius cum illis mori, vel paulo post se quoque conficere non dubitarint. Græcis *κύων* à verbo *κύω*, osculor, suavior. Canis enim blandus est & adulator, Fidelitatis caninæ tam veterum quam recentium historia pluri mæ in promptu sunt: & potissimum Plutarchus sibi. De animantium solertia rara recenset exempla, sicuti Aelianus, & Plinius libr. 8. capit. 40. Paucis multa.

Inter quadrupedes Canis fidelis,

Inter quadrupedes Canis voluptuosus.

Inter quadrupedes Canis patronum

Cognoscit, veneratur, & tuetur.

Hinc quoque in Phædone per canem, tanquam fidei symbolum, jurat Socrates. Præterea Romani in suis numis (qui multam eruditionem in recessu continent) canem fidei hieroglyphicum esse voluerunt. Huc referat Lector quæ de canum miranda sagacitate plurimi auctores scripserunt, quæ virtus in agricolis plurimum requiritur, & benevolæ fidelitatis comes merito dicenda.

FIDES conjugalis.

Columba est Græcis *πελαγία, πνεύματι, πνεύματι, πνεύματι*, quod supra modum amoris sit dedita; quare veteres eam dicunt Veneri, & Aeneas ideo apud Virgil, libr. 6. Aeneid, maternas aves nominat, utque est apud Apuleium, Phronutum & alios, *πνεύματι, πνεύματι*, curram Veneris, propter ipsarum puritatem & castitatem trahere finguntur. Quod Ovidius quoque 15. Metamorph. testatur.

Perque leves auras junctis innecta columbis,

Listus adit.

Adduntur faces nuptiales, quæ conjugii amorem & ardorem apud veteres innuebant. Unde hoc hieroglyphicon conjugibus unanimiter & pudice viventibus, veroque amore devinctis destinatum est. Atque hac similitudine columbarum quoque utitur Tertullianus in libro de Monogamia, & notii sunt Propertii versus libr. 2. Eleg. O me felicem!

Exemplo juncti tibi sint in amore columbae,

Masculus & totum femina conjugium.

Syracides quoque capit. 15. inquit, de tribus forma mea (dicit Sapiencia) enituit, & surrexi formosa coram Domino & hominibus. 1. De concordia fratrum. 2. De amicitia proximi. 3. Tertium est vir & uxor qui se mutuo tolerant. Quo in loco multa in vituperationem improbarum mulierum adduntur, cum veterum quispiam etiam de talibus scripserit, omnium bestiarum sævitiam harum immanitate superari. Extant quoque numi argentei Faustinae, ac Iuliae piæ conjugis Severi Imperatoris in quibus conspicitur matrona sedens in sella, tenens una manu sceptrum, ad cujus pedes sunt duæ columbæ candidæ, indicantes puritatem & castitatem conjugii.

Conjugii servant socialia jura columbae:

Et gratæ est superis sancta in amore fides.

FIDES

In libello mirabilium narrationum Aristoteli ascripto, de insula Diomedæa, quæ hodie S. Maria de Tremita vocatur, hæc leguntur, ajunt in eo esse templum Diomedis sacrum, & mirabile, idque circumfideri undique avibus insigni magnitudine, quarum magna & dura sint rostra. Eas, si Græci homines advenerint, quiescere: sin vero ex vicinis locis Barbari aliqui, sub volare, & è sublimi præcipites capita eorum ferire, rostrique ad mortem usque vulnere. Quod tamen nostris temporibus à nemine observatum fuisse putatur. Simile quippiam de avibus Memnoniis Ælianus lib. 5. Animal. cap. 1. refert. Fabulantur autem poëtæ, Diomedis socios, cum ipse ab Ænea regionum illarum rege dolo occisus esset, naufragio circa hanc insulam facto, in aves ejusmodi esse mutatos: cujus quoque Strabo lib. 7. & Ælianus lib. 1. Animal. cap. 1. una cum Plinio meminere. Vocant adhuc nostro tempore has aves vulgo incolæ, Ardentas tanquam ardeas, cum Plinius dicat esse instar fulicarum. Paratur nunc ex pinguedine harum avium unguentum, quod in morbis articularibus in Italia magnifiteri solet. Placuit autem huic hieroglyphico Duci Neapolitano de Matalona dicto uti eo tempore, quo una cum duce Albano contra Pontificem Romanum Paulum IV. propinquum suum bellum gereret, ut eo ostenderet multo pluris se facere fidem datam aduram Regi suo, quam cõsanguinitatem arctiorem cum Pontifice, absque quo fuisset potius ad exemplum istarum avium suos defendere & externos abigere voluisse.

*Qua semel est promissa fides, servanda perenni
Federe. & est ipsa sanguinitate prior.*

Verno tempore ficus arbor speciosis floribus aut fructuum præcocium abundantia minime se ostentat, nullamque inanem hominibus de se spem injicit: in autumno autem fructum suavitatis ac quidem in illis reconditos quasi flores quosdam unde in Italia adhuc vulgari lingua in quibusdam locis *florini* appellantur, proferte solet. Salix vero elegantes & admodum præcoeces flores exhibet, sine tamen ullo fructu paulo post evanescentes. Ad eundem modum magis levitatis esse censetur, multis & inanibus promissis aliorum benevolentiam captare, ac minime laudabile præceptum Ovidianum, quod nullo modo imitandum, velle sequi:

*Promittas facile, quid enim promittere ledit?
Pollentis dives quilibet esse potest.*

At graviter breviterque Horatius inquit,

Multa fidem promissa levant.

Quapropter in universa vita commendatur promissorum observatio, & sine omni furo ac simulatione in omnes prompta beneficentia. Unde Cicero quoque lib. 1. de Officiis præclare scribit fundamentum justitiæ esse fidem, id est, dictorum conventorumque constantiam ac veritatem. De hoc Petri Calistii poemata tale legitur;

*Si lubet, insignem quam mittimus, accipe ficum,
Forfan & hac vita corriget acta tua.
Vere nullo storum vestitur honore,
Et tamen autumno dulcia pomagerit.*

*Quid tua me dubium toties promissa morantur?
Quod spondes primum si sapias, illud age.
Tanta vel miseros possent promissa beate,
Ni struētos tandem proderet arca dolos.*

FIDES vigilans. MEDICUS.

Canum fides à polyhistoricis & physiologis omnibus celebratur. De asneribus lib. 10. cap. 22. Plinius scriptum reliquit, est asneris vigil cura Capitolio testata defenso, quod Livius lib. 5. & Plutarchus in Camillo explicant, Socrates solitus per canem, tanquam fidei tesseram, & per asnerem, seu vigilantiam auctorem, jurare. Ex his igitur fidei vigilantis, seu vigilantiam fidelis hieroglyphicon pingitur. Nonnulli ad probos & doctos medicos speciatim referunt, quorum princeps graviter breviter (suo more) Epidem. monet, *unde enim, unde in aegre, id est, Nil temere, nil negligenter esse agendum.* Quod utiliss. præceptum ad omnes totius vitæ partes recte poterit transferri. Paulus in Corinthiacis observat à Transimede Pario fuisse sculptum Esculapium in folio sedentem, scriptum dextra gestantem, &c. Medici hieroglyphicon, quod Hadr. Junius tetraſticho nobilitavit & luculento commentatio explicuit, sic ille:

scipia

A Sceptra, & lauro, baculoq. instructus acer vo, Imperat hic agris, operosaq. arte medetur,
 Quid draco, quid gallus vult sibi, quidve canis? Sedulus, & fidus, dignus honore, vigil.
 Canis & anseris hieroglyphicon Disticho boni poetæ ornatus.
 Quid vis fida canis? quid vult sibi candidus anser?
 Sit monet integritas, sit vigilaxq. fides.

FIDUCIA humana excutienda.

O Cassio hujus desumpta est ex Apologo, quem Agellius lib. 2. cap. 29. eleganter & copiose describit in hunc modum. Cassita in segetibus nidulari solet, pullique ejus adhuc involucrese ferre existunt, frumentis flavescentibus. Cumque Dominus agrum amicos primum cognatos, deinde & affines ad labores messis capessendos invitasset, sed illi rogati non apparuissent, valeant, inquit dominus filio, amici cum propinquis, eras ipse ego & tu frumentum nostris manibus metemus. Quod factum cassita à pullis cum intellexisset, tempus est cedendi, ait, & abeundi in alia loca: fiet enim proculdubio quod futurum dixit dominus, atque ita cassita migravit, & leges ab ipso domino fuit demissa. Hinc apparet quam sæpe sit levis & inanis amicorum & propinquorum fiducia, & proinde melius est, ut in nobis tantum ipsis nitamur: alia autem omnia, quæ extra nos extraque nostrum animum sunt, neque pro nostris, neque pro nobis ducamus. Unde idem auctor ibidem monet, operæ pretium esse, ut Ennianos versus de hoc Apologo scite admodum & venuste compositos, cordi atque memoriæ habere studeamus.

Hercle puto, hoc erit tibi argumentum semper in promptu situm,
 Ne quid expectes amicos quod tu agere possis.

Quod Plautus in Mercatore argue dixit,
 Suam quisque homo rem meminit,

Nihilominus tamen veterum amicorum opera necessitate urgente sæpe etiam utilis esse solet, quate Homer. x. quoque finxit unam ex gratiis Vulcani esse sociam, vel, ut alii, uxorem, quod nimirum ardenti quadam cupiditate debeamus amicis gratificari, nec in ejusmodi officiis multum cunctari. Est autem hujus hieroglyphici integer versus,

Nemo quidem melius, quam sua quisque facit.

cui Distichon conjungimus,

Cum sua quis recte curare negotia possit,
 alterius stulte pendet ab arbitrio.

FILIORUM erga parentes gratitudo.

DE Ciconiæ in parentes gratitudine tam veterum quam recentiorum scripta plurima sunt in medio, & inter cæteros Platonis, Aristotelis, Ciceronis, Plutarchi, Oppiani, Eliani, Horapollinis, Plinii, Valerii Maximi Suidæ, & inter sacros auctores Basilii Magni in Hexamero, Homilia 8. ac in libello de honore quo afficiendi sunt patres in senectute, & Ambrosii in Genesin cap. 5. legi possunt. Qui quidem universi in hoc consentiunt quod gratam memoriam educationis & nutritionis præstitæ, juniores Ciconiæ diligenter observent, atque ideo senio confectos parentes nunquam deserant, sed mutuis officiis eos foviant ac magna cum cura pascant. Unde Græci elegans verbum ἀντιπατρειῶν, id est, *recticoniare*, derivarunt. Ac Budæus in Pandectis, quasdam leges ἀντιπατρειῶν exposuit ex Scholiaste Aristophanis, quibus cavebatur de alendis in senectute parentibus, & Petronius Arbitrator vocat Ciconiam pietatis cultricem. Quod Romani quoque in suis numis observarunt, ut imprimis in Hadriani Ciconia est expressa, cum inscriptione, PIETAS AUGUSTA. Ac notus est cujusdam veteris poetæ versiculus,

ἰκανὸς βίβων, γυροβοσκῶν τὸς γονεῖς.

Diu vives, senectam si parentum nutrieris.

Quæ autem ex adverso, mala & tandem exitrema perniciēs sint expectanda ingratis & erga parentes injustis liberis, exempla plurima trita & horrenda satis superque restantur, & S. Paulus in Ep. 1. ad Ephesios

Ephesios

Ephesios cap. 6. ostendit quartum præceptum singulare habere hæc in parte adiunctam promissionem. Vnde Homerus quoque (quanquam Ethnicus) de quodam grauitèr & protulit,

Ἐπίστα σιδεῖς ἄνδρῶν, παῖδες δὲ ἀνδρῶν.

Quos versus Pierius in hieroglyphicis ita vertit;

*Et quoniam chari nunquam genitoribus æquum
Reddidit officium, immatura est morte peremptus.*

Hieroglyphica tabella exhibet Ciconiam in ære, quæ gestat parentem senio confectam, eique in os inficit ranam pro alimento, cum inscriptione, acceptum reddimus Officium, & Dilicho,

*Orara illustris pietatis imago, parentem,
Quando humeris gestat filius ipse suus!*

Hic *Aeneas* Anchisen patrem ex flammis ereptum, tollentis *Syracusanorum*q; adolescentum parentes per medios ignes auferentium, picturæ nobis occurrunt: de quibus & aliis *Valerius Maximus* egregie differit. *Lepidum* vero est epigramma in *Neronem* parricidam scriptum, quod *Aeneas* pietatem illustrat.

*Quis neget Aeneæ magni de stirpe Neronem?
Sustulit hic matrem, sustulit ille patrem.*

FORMIDO VANA.

MAGNOS vana terrent. Leonem, animalium ferocissimum, ferunt circumactos rotarum orbis, cantus gallinaccorum, & omnium maxime faces ardentes timere. Quod ad primum atque tertium attinet, rem ita se habere rerum naturalium scriptores affirmant: alterum vero de gallinaccis *Cæsar Scaliger* & alij tum experientia, tum multorum relationibus ridet, & cum nugis veterum longe valere volunt. At sicut ignis subito & sine causa Leonem perterrefacit, ita videmus potentioribus vana quædam & abiecta terculamenta (*Græcis φοβηλόκενα*) sæpe obici, quæ ipsos nimis alioqui sese effereutes terreant, & in officio contineant. Sed alij plurimi ex ignorantia quadam sæpe metuunt non metuenda, teste *Lucretio*.

*Nam veluti pueri trepidant, atque omnia cæcis
In tenebris metuunt, sic nos in luce timemus*

*Interdum nihilo qua sunt metuenda magis, quam
Qua pueri in tenebris pauitant, fingunt, futura.*

Et sapienter poëta quidam,

*Non est ingentis vis expertus ulla timoris.
Sic pauet infesta percit in igne Leo.*

Alij paulo aliter hæc explicant, atque hoc indicari volunt, philosophiam esse antidoton itæ, atque vehementissimi affectus impetum non melius sedari, quam huius consideratione, ac in primis meditatione cælestis sapientie, quæ facis instar mentem nostram illustrat atque regat.

Getulus Leo non sic aliud quam metuit

*Sedit trux animus vel facibus Luciferis
Cælestis Sophia, aut supplicij terriculis.*

Tadam flammium omam, qua rabies sava cadit.

FORTES.

NAVTILVS, ut de eo *Aristoteles*, *Athenæus*, *Oppianus*, *Plinius*, alijque memorie prodiderunt, Dicitur, in mare veluti remigans & velificans, ut verbis utar doctissimi *Scaligeri*, a deo cunctis, mira naturæ lusu, concham suam regere nouit, ut mari tranquillo pedes quos extra illam tanquam rudentes extendat, intra quos tenuis membrana velut velum panditur vento aspirante, subter vero alij duo aquam contingentes gubernaculis similes & domum & nauem & piscem deducunt: Sic ut ad hanc similitudinem naues primum exædificatas & conformatas *Oppianus* exillimet. Quod si malum quid alicunde imminet, tum rudenes omnes, vela, gubernacula contrahens, impletisque multa atque in fundum maris tuto se demergit. Et hanc *Nautali* navigationem elegantiss. epigrammate *Callimachus* quoque descripsit. Leon autem hic piscis est hominis ad utramque fortunam recte compositus. Sapiens enim, ut præclare *Apuleius* ait, nec in secundis rebus effertur, nec contrahitur in aduersis.

Edon

A sed rectos oculos tenet, tu Seneca loquitur, nihil ex vultu mutat, sive illi dura, sive se cunda ostendantur. Quin imo dura praevidet, & declinat. Ergo unicuique in promptu esse debet Terentii admonitio.

*Quamobrem omnes cum secunda res sunt, maxime
Meditari secum oportet, quo pacto adversam fortunam ferant.*

Nam ut plucherrime B. Basilius scripsit: *ὁ τὸς ἄνθρωπος ἀποφραδὶς ἡ ἐπιφροσύνη*
φίλος, μὴ ἠελίου δὲ τὸν ἠελίον, καὶ ἰσχυρὸς δὲ τὸν ἀνὴρα, καὶ ἰσχυρὸς δὲ τὸν ἀνὴρα, καὶ ἰσχυρὸς δὲ τὸν ἀνὴρα,
μὴ ἠελίου δὲ τὸν ἠελίον, καὶ ἰσχυρὸς δὲ τὸν ἀνὴρα, καὶ ἰσχυρὸς δὲ τὸν ἀνὴρα, καὶ ἰσχυρὸς δὲ τὸν ἀνὴρα,
Ille demum prudens est gubernator, qui natura scopum, quo tendat, sibi proponens, ea quae accidunt, moderatur, sibi quae semper similis, neque prosperis extollitur, neque adversis corrumpit.

*Nauticus ut placidum & serenum mare sustinet aequae,
Sic iridem fortis forte in utraque animus.*

F O R T I S.

B VIRGILIVS, lib. 5. Aeneidos, de Entello scribit.

*At non tardatus casu, nec territus heros,
Acrior ad pugnam redit, & vim suscitatur ira.*

Viri fortes, nisi valde irritati, & aliqua in signi injuria stimulati, non cito deponunt animi sui moderationem; sed ad justam indignationem nimium provocati, tandem sese acrius incitant & egregie viros exhibent. Quomodo autem ejusmodi heroicis in magnis viris merito locum suum habet, ac laudem quoque meretur, sic absque discrimine non ubique sunt imitandi, sed potius aurea sententia reponenda, *Quo major, eo placabilior.* Euripides etiam praclare monet, *ἀρετὴν ὀφείλει ὑποφέρειν, ἡμῶν περὶ τὸν ἀνδρῶν; sapientis esse operam dare, ut ira moderata indulgeat.* Rhinoceros provocatus ad pugnam, sic effertursum, jacat ut impositas taurus in astra pilas: & viri fortis, cujus patientia laxa fit furor est hieroglyphicum. Et profecto,

*Non temere caecam vis fortis fertur ad iram,
Iusta sed indigne laesus in arma ruit.*

F O R T I S Bellator.

C VIR fortis & patriae imprimis amans, nihil aliud sibi proponit in bello juste gerendo, quam aut praclare pugnando vincere, aut laudabiliter succumbendo mortem oppetere. Quod ramorum duorum decussatim se mutuo complementium hieroglyphico significatum est. Unus est palmae, qua arbore uti sunt veteres in suis victoriis, quod plures numi, picturae & statuae satis ostendant, ejusque rei reddit rationem Plutarchus, 8. Symposiac. quam ante ipsum Aristoteles quoque approbavit: nimirum arboris istius eam esse proprietatem, ut urgentibus prementibusque ponderibus praeter alios non facile cedat. Alter ramus est Cupressi, fumeribus destinatus, quod cariem aut corruptionem non facile sentiat. Et Thucydides lib. 2. perhibet arcas ex cupresso fuisse efformatas pro eorum corporibus qui pro patria in bello Peloponnesiaco contra Spartanos mortem oppetere non dubitassent: qui denique ut fortiter vixerant, fortiter à vita abierant.

*Vincere pro patria, vel pulchra occumbere morte
Fortis amat: ramus quod monet iste duplex.*

D Nempe Cupressi & palmae decussatim repositus. Quicquid obtigerit erit gratissima merces,

F O R T I S mergitur, non submergitur.

M ERGVS, inquit Isidorus, ab assiduitate mergendi nomen accepit. Saepe autem in profundum dimisso capite aurarum ligna sub fluctibus colligit, & praevidens quotis tempestatem, cum clamore ad littora tendit. Quod Plinius quoque confirmat, & hujus fabulam exponit Ovid. xi. Metamorph. quam tali versu concludit,

Aequor amat nomenque manet quia mergitur illi.

Graecis ut sentit Gesnerus, ex Gaza & Scaligero, putatur esse ἰσχυρὸς à colore, quamvis Wottonus aliter sentiat. Hoc symbolum imprimis convenit illis qui rebus difficilibus & asperis agitati, nunquam animum despondunt; sed forti animo ac constanti semper se sustentant, & tandem etiam eluctantur.

FORTITUDO Invidiapianimi.

A THEOPHRASTVS docet, & cultores hoc testantur, Croci plantam priusquam in florē sese exerat, conculcatam nonnihil ac pedibus leuiter attritam, postea pulchrius renasci feliciusque germinare. Sic viri fortes & animosi atque ad quæuis magna & egregia facta suscipienda ac expedienda nati & parati, tantum abest ut rebus difficilibus ac aduersis frangantur, vel deterreantur, ut multo etiam inde reddantur alacriores & aptiores ad quæuis laudabilia facinora, virtutisque opera præclara subeunda atque exequenda, sequentes adhortationem Sibyllæ apud Virgil. Æneid. 6.

Tu ne cede malis, sed contra audentior ito

Quam tuate fortuna sinet.

Quod etiam ingeniosus alius Poëta, aliis versibus ita expressit.

Qualatet inq, bonis cessat non cognita rebus

Pulchrior ut crescat, teritur Crocus: ô furor ingens!

Apparet virtus arguitur que mala. Et alius.

Latiior ut possit surgere, nolle premi.

FRAVDES perniciose cauenda.

B VIGILA & time, inquit Sapiens.

Pasim fraus caculatet insidiosa tenebris:

Ne capiare caues, & sobrius aduigila.

Apud Virgilium, Ecloga 3. hil-guntur versus.

Qui legitis flores, & humi nascencia fraga,

Frigidus, ô pueri, fugite hinc, latet anguis in herba.

Qua similitudine admonemur, ne plausibilia quidem & speciosa, re ipsa vero non solum inutilia, sed perniciose quoque dum persequamur, in opiniones absurdas, prauas & à vero nos longissime abducentes incurramus: memores præcepti Theognidei,

Πολλὰ δὲ γὰρ γινώσκω ἰσχυρῶν ἰδίῳ. id est.

Ac mentem species fallere sæpe soles.

Allij ita interpretantur, ut herbas ac flores elegantes accipiant pro diuitiis, quæ deliciarum ac aliarum voluptatum odores suavissimos spargunt; in quibus tamen sapissime latet serpens iste vitiorum, superbiæ scilicet, prodigalitatæ immo dicæ ac luxuriæ tandem omnia labefactantis, per que non solum valetudinem bonam, sed vitam in super ipsam multi amittunt. Arque eodem modo per alia quoque scælicitatis genera licet hæc deducere: ubi eumque eum modum excedimus, nec veram animi moderationem ante oculos habemus, numquam ad veram virtutem, quæ in mediocritate quadam consistit & animi tranquillitatem solidam, peruenire possumus.

FRAVDULENTI homines.

VESPERTILIO à vespertino tempore dictus, à nocte græcis appellatur *υπερθεός*. Hanc auium solam animal sine viuum fetu parere & lacte nutrire Plinius lib. 10. cap. 61. memoriæ prodidit. Extat autem elegans fabula apud Ouidium lib. 4. Metamorph. de Alcithoe & sororibus, Minei Thebani filibus, ob contemptum sacrificium Bacchi in vespertilionem conuersis. Notantur vero per vespertilionem tria genera hominum (quod Alciatus quoque in Emblematis nonnihil innuit) quorum primum est qui ob malam famam, æs alienum, vel aliam similem causam lucem & homines fugere coguntur. Alterum Philosophos nonnullos continet, qui dum nimis abdita & incerta, & longe supra ipsorum captum posita perferuari conantur, sæpe cæcutire solent, quod etiam Aristotel. lib. 2. Metaphyl. monuit, ubi ait, *ὁρῶντες καὶ τὰ τῶν ἀποπειρῶν ἄμμεται ἀπὸ τῆς φιλίας ἕξιν τὸ μὴ ἰδέσθαι τὸν κατὰ τὴν ἀλήθειαν ὄντα, ἢ τὸν ἀπὸ τῆς φιλίας καταρῶντος πᾶντων*, id est, *Quemadmodum vespertilionum oculi ad lumen die se habent, ita & intellectus animæ nostræ ad ea, quæ manifestissima omnium sunt.* Tertium est quorundam verispellium, & callidorum, ac plane ancipitis fidei, iam hoc probantium, jam aliud, de quibus veteres commemorantur veteres ex Agathone apud Varonem delingua latina,

Quid multa? factus sum vespertilio, neque

In muribus plane, neque in volucribus sum.

Quales fraudulenter à *μυροφύλακας*, neutri parti in civili discordia adhærentes, lex Solonis (ut in eius vita tradit Plutarchus) ab omnibus publicis muneribus remouit, quod quidē non ideo factum est,

est, quod pacis & tranquillitatis necessario tempore studiosi improbarentur: sed potius ut hac ratione facilius accommodius cives tam in concordia retinerentur, quam disuncti rursus ad illam rectius perducerentur: Convenit etiam hieroglyphicon illud versatis illis qui in negotio pietatis duabus fellis sedent, ut proverbio fertur, & foro atque temporis serviant, ita ut tandem inter gravissima suspicia desperandi misere pereant, in tenebris & mortis caligine constituti, gloria hominum studiosi, lucifuga, Christi hostes capitales, atque salutis aeternae oblit. De quibus pridem dictum est Joann. 3. 19. Hæc est condemnatio, quod lux venit in mundum, sed dilexerunt homines potius tenebras quam lucem: quia mala sunt eorum opera.

FRAUS oppressa.

CERVVM dicunt nominari ελαφρον, quasi ελεφον, δια τοι κλειν το εφαις, quod attrahat serpentes vel αρα το ελαφρον το εφαις, quod serpentes abigat. Plinius narium spiritu dicit extrahere renitentes, quod Alianus quoque asserit, addens eos etiam a cervis devorari. Idem Lucretius refert lib. 6. Nec aliter Nicander in theriacis, & D. Basilus Magnus in Hexæmetro. Ac secundum Oppianum 2. Cynæget. & 2. halieut. & alios, cervi & serpentes mutuo odio tantopere flagrant, ut etiam cornu cervinum, teste Dioscoride, Apollonij Scholiaste, lib. 2. & Aliano suo insitu abigat serpentes. Hieroglyphica nota est docens fraudem nullis latebris esse tutam & vesperilles homines ac pravos simulatores pessime sibi ipsis consulere, qui tamen si aliquantisper tanquam in antris suis & cæcis recessibus latitent, nihilominus tamen vi ac potentia veritatis inde tandem extrahuntur, atque ab illa opprimuntur. Sic Peregrinus apud Gellium lib. 12. cap. 9. dicebat eos errare qui spe & fiducia latendi peccant, cum nulla sit perpetua peccati latebra, eorumque falsæ imaginationi Sophoclis versus apponebat.

Προς αυτου κρυβησ μηδεις, ας απιστ' εγω
Και παρ' αυτου, παρ' αναπλευσ ηησ' εφ. 1.

Nihil occulta ad hac quando cunctatues,
Et cuncta audiens, omnia revelabit dies.

Itis vero ne temporum intervalle sibi tuum faciant meminere se ceruam in corde gestare, qui ex antris pravæ peccati que ob juratæ conscientia serpentes extrahat, in judicium illis, qui nos serpentes & scelera atrocibus delictis quotidie cumulant.

Scelus occulisse proprium immensus labor.

Patres, at ipsum non potes te fallere:

Idemque inanis irrisusque: quidlibet

Nam se latere nullum unquam visus est.

Vnò verbo pius sibi serpens & ceruus, dici potest, Impius vero tot serpentibus scatur, ut etiam conscientia nonnunquam reclamet, tamen a seipso tandem conficitur, eumque scelus ulciscitur suum. At

Dispercat fraus sicut dolus candor que triumphet:

Tandem illa opprimitur, seu latebris coluber.

Possit quoque particulatim magistratus & princeps aliquis scelerum vindex justissimus & improborum hostis acerrimus ad horum terrorem ejusmodi uti hieroglyphico. De principe & magistratu loquimur qui sit secundum Euripidem in Stobæi collectaneis,

Τοις πειρ' δικαιοσ εδουθε: τοις δ' εδικαιοσ
Πιστοις μεγιστος παλιμ' εφαισ ηησ' εφ. 2.

Iustus quidem equus & justus: malis vero
Omnium maximus hostis in terra.

FRUGALITAS.

ΦΑΙΣ piscis Iesychio & Varino dictus, αρα το εφαισ nomen accepit, quod iatta suum mucum, veluti pholeum quemdam, id est, latibulum se contineat, quod ex Aristot. 9. hist. 37. patet. Pierius sub dubitat, an non idem hic piscis sit cum Tinea Antonij, sed causam eum dubitationis non habere apparet, cum proculdubio diversi sint. Caterum idem Pierius lib. 30. scilicet Aegyptios hominem, us que sudore proprio comparavit fruenteam, indicaturos, pholim, piscem piuxisse. Eam enim mucorem, quem ipsa emittat, ad altam crassiciem sibi obducere, ut tota visco delibuta videatur, eo que pro nutrimento uti. Partis igitur bonis & facultatibus modeste nos uti hic piscis admonet. In quam rem sunt tot præcepta Horat. imprimis 1. Sat. 12. Sat. 3. 2. Ep. 1. Hæc si quis respiciat, facile discet, ad vitæ usum necessarium homini frugi & sorte sua contento nihil

nihil deesse posse. Quo pertinent Euripidis versus à Chryssippo philosopho toties usurpati, teste Gellio 7. Noct. 16, quibus Cereris munus & aquæ poculum mortalibus ait sufficere, quorumque nulla unquam sit saties: In cæteris autem epulis versari lusum, ut exemplis è Varrone petiis hoc Gellius illustrat, Certe enim, ut eximie Horatius cecinit 3. Od. 16.

*Bene est cui Deus obtulit
Parca, quod satis est, mana.*

Pulchre etiam Chrysostr. *in prædicatione sibi à magistro, dicit, quod ad rationem requiritur deus, prædicationis in prædicatione.*
Non indigenis alienis, sed sua sorte gaudens omnium est ditissimus.

*Nobis nostra satis, aliena haud indiga cura;
Et superum necesse non nego & ambrosiam.*

VEL ut sorte sua gaudentis verba usurpemus, quæ ad pium virum pertinent: Est (inquit) quæstus magnus pietas cum animo sorte sua contento. Audi rationem. Nihil enim intulimus in mundum, nec efferre quicquam possumus. Sed habentes alimenta, & quibus tegamur, his contenti erimus. Vide reliqua 1 Timoth. 6, 9, 10.

GARRULITAS coercenda.

DE gruum volaru, Cicero lib. 2. de natura deorum ex Aristotele (qui lib. 9. hist. Animalium illas ab ultimis Scytharum campis & Troglodytica regione advenire, memoriam prodidit) eleganter hæc exponit: Grues, cum loca calidiora petentes maria transmittant, trianguli formam efficiunt, ejus autem summo angulo aër ab iis adversus pellitur, deinde sensim ab utroque latere tamquam remis, ita pennis curius avium levatur. Basis autem anguli, quem efficiunt grues, tamquam è puppi ventis adjuvatur, eaque in tergo prævolantium colla & capita reponunt. Quod quia ipse dux facere non potest, nam non habet ubi nitatur, revolat ut ipse quoque acquiescat. In ejus locum succedit una ex iis quæ acquieverunt, eaque vicissitudo in omni cursu conservatur. Hæc ille. Atque ex eo congruere, id est, convenire invicem, à gruibus dictum, quæ non se separant, sive cū volant, sive cum paucuntur, ut Festus habet. Sed Alianus in super lib. 2. cap. 1. addit, utamquamq; gregem ante volatum lapidem devorare, ut & unde prandere possit habeat, & adversus incursiones ventorum firmamentum asssequatur. Id tamen Albertus & alii improbant. Rectius itaq; Plinius libro sæpe commemorato c. 23. Certum est, inquit, Pontum transvolaturas, primum omnium angustas petere inter duo promontoria Ciuimerepoum & Carambia, mox sabura stabiliti, cum medium transierint, abjicit lapillos è pedibus cum contigerint continentem, & è gutture arenam: cui etiã Solinus astipuluit. Representatur hæc hieroglyphico prudentia singularis, quæ apto & opportuno tempore ita verba & facta omnia moderatur, ut inde nihil detrimenti ulli accidere queat. Additur quoque VEL CVM PONDERE, ostendens sine labore, molestia ac vigilia nihil laude dignum effici posse.

*Mira fides! Palamedus avis lapide obstruit ora,
Tu quoque no nocent garrula lingua cave.*

Sapientes Hebræi garrulitatem adagio eleganti perstrinxerunt: Qui multiplicat verba, multiplicat peccata, Et sapiens Gallicus in tetraëchis, idem expressit, inquiens,

*Vel falsa sepe, aut vana saltem dicere, Brevis loquela veritatis proxima est,
Hominem necesse est obloquente plurima. Ut fabularum inanum loquacitas.*

GENEROSUS.

SENECA philosophus epist. 95. fortem & generosum virum sub equi Virgiliani, Georgic. lib. 3. hieroglyphico depictum asserit. Hæc autem Poëtarum princeps.

*Continuo pecoris generosi pullus in arvis, Nec vanos horret strepitus: illi ardua cervix,
Altius ingreditur, & mollia cura reponit. Argutumq; caput, brevis alvus, obesaq; terga,
Primus inire viam, & stupios tentare minaces. Luxuriatq; toru animosum pectus.*

Dum aliud agit Virgilius noscitur, inquit Stoicorum decus, describit virum fortem; ego certe non aliam imaginem magno viro dederim. Deinde perpetuum apud Stoicos fortis & generosi viri subjiçit exemplum, addens: Si mihi Cato expr. mendus interætagores bellorum civilium impavidos, & primus in-

mus ineffens ad motos iam exercitus alpihus, ciuilique se bello ferens obuium, non alium illi vultum assignauerim, non alium habitum: alius certe nemo ingredi potuit, quam qui simul contra Cæsarem Pompeiumque se sustulit, & aliis Cæsarianas opes, aliis Pompeianas fouentibus, utrumque prouocauit ostenditque aliquas esse Reipublicæ partes. Nam parum est de Catone dicere, *Nec vanos horret strepitus*. quidni? cum veros vicinosque non horreat? Cum contra decem legiones & Gallica auxilia, & mixta barbarica arma ciuilibus, vocem liberam mittat, & Rempublicam hortetur, ne pro libertate decidat, sed omnia experiat, honestius in seruitutem casura quam itura? Quis in illo vigoris ac spiritus, quantum in publica trepidatione fiducia est? Scit se unum esse, decius statu non agatur: non queri an liber Cato, sed an inter liberos sit. Inde periculum gladiatorumque contemptus. Libet admirantem inuictam constantiam viri, inter publicas ruinas non labantis, dixere, *Luxuriat que torus animosum peccat*. Hæc ille.

GENEROSI, fideles.

FALCONES alibi nobiliss. (ut testatur Sigismundus Baro ad herbestain, in descriptione Moscovitæ) magnitudine eximii, quos Gyrofaliones alij appellant, in illius provincie asperis ac inaccessis rupibus inveniuntur, quos incolæ ad cygni, gruis, & aliarum auium aucupia usurpare solent. Paulus Iontus similiter in libello de legatione Moscovitica scribit, apud lungros & Vgolicos in altiss. montibus capi falcones præstantiss. quorum quidam sint candidi guttatis pennis, & herodios vocat, quanquam Aristoteles hoc nomen potius Adeis attribuit. Horum singularem generositatem commemorat Olaus Magnus in historia Septentrionali, lib. 19. cap. 4. Nam sub auroræ tempus auem aliquam, quam per noctem ad ealorem naturalem fouendum in istarum regionum frigidibus acerrimis tenuerat, rursus incolumem dimittere fertur. Hieronymus Ruscellus, qui hoc hieroglyphicon Nobili Anglo Richardo Secleri assignat, de Phasiano dimisso loquitur, eoque hunc nobilem declarare voluisse scribit, se nihil prius neque antiquius habiturum, quam ut in omnibus dictis & factis integram fidem retineat, generis que sui nobilitatem satam te&am conseruet, parendo inferioribus, & erga omnes eomitate & benignitatem singularem usurpando. Non aliter Claudianus quoque lib. 2. cum Stilliconi elementarum laudem tribuisset, adiugit illi simul germanam sororem ipsam fieri.

Huius diuæ germana fides eademque sororis Cor de tuo delubra tenes.

Et paulo post,

*Hæc et amicitias longo post tempore firmat, Ingenium, parua strepitante vincula iuxta
Mansuroque adamante ligat, nec mobile muta Dissoluitur.*

Nihil viro nobili, Principi, Regi, convenientius, quam clementer & fideliter agere cum subditis.

Non necat accipiter, tenuit quem nocte volucrum;

Sic seruire fidem mens generosa solet.

GLORIA.

ALIANVS lib. 8. de Animalibus, cap. 2. scribit, Omnem canem venaticum, ex eo quod ceperit feram, non mediocri voluptate affici, & tanquam præmio, si venator ei permittat, ea capta vii arbitrio statuerit. Quod si incidit in aprum vel leporem iam mortuum, non attingere quidem, nec alienorum laborum se participem facere, ne quicquam quod ad ipsum haud pertineat, sibi vindicare velle videatur. Ex quo inquit Alianus, apparet *φιλοτιμία*, id est, cupiditatis gloria non esse expertem. Non enim carnes, sed victoriam amare videtur. Plutarch. lib. De animalium solertia commemorat leporem, si se mortuum simulet, relinqui à cane, qui ad stans & caudam mouens, quasi indicare vult, se non prædæ, sed victoriæ causa cecasse. Vnde Ouidius.

Pugna suum finem cum jacet hostis, habet.

Est autem gloria laudabilium factorum approbatio conjuncta cum iudicio recte sententiæ, sicuti Ambitio, *κενοδοξία* vanam gloriam captat ex applausu imperitæ multitudinis, vel etiam aliorum obtentionibus. Aristoteles 4. Ethic. *τῆς ἀρετῆς* (inquit) *ἡ ἀρετὴ τῆς τιμῆς, καὶ ἀποκρίεται τοῖς ἀγαθῶν, id est, virtutis primum est honor, & tribuitur bonis viris.* Unde Romæ quoque, ut Livius refert Decad. 7. lib. 7.

A lib. 7. bina templa inter se quasi contigua virtutis & honoris conspiciantur, quorum in hoc non nisi per illud aditus cuiquam pateret.

GLORIA humana.

MOMENTO transit gloria mundi: nam ut canit poeta,
Vita fugax, quam causa levis tua flamma rumpit?
Pulsa levi statu, sic Anemona cadit.

Flos Adonidis apud poetas. Anemone vocari videtur, cujus plures sunt species, flores elegantes, sed caducos profert, phœniceos, purpureos, luteos & albos quoque. Alii florem Adonidis vocant quandam plantam, quam Herbarii Chamæmelum rubrum quoque appellant. Flos itaque Anemones ut est pulcherrimus, sic levi ventorum impetu, aut solis calore languescit & decedit, ejusque semen pariter facile in pappos abit. Est typus vitæ humanæ brevis ac fragilis. Quidam referunt ad pulchritudinem sexus muliebris, quæ sese nimium superbit, seseque efferre solent scæminæ: cum secundum Senecam in O&via, florem decoris singuli carpant dies. Suntque noti versus ingeniosi poetæ.

B *Forma bonum fragile est, quantumque accedit ad annos*
Fit minor, & spatio carpitur ipsa suo.

Alii habent, Gloria vento discutitur. Nam Anemone nunquam se aperit, secundum Plinium, lib. 25. capit. 23. Nisi vento spirante, unde & nomen accipit, & facile rursus eodem vento flores & semina discutuntur. Quod gloriæ vanæ & instabili, quæ non virtute solida nititur ac confirmatur, recte possumus accommodare.

GLORIA mundana fugienda.

D Augustinus, epist. 119. hunc Scripturæ locum, *Stultus ut Luna mutatur*, ad Adamum ejusque posterum accommodans: Quis est ille stultus, inquit, qui tamquam Luna mutatur, nisi Adam in quo omnes peccaverunt? Anima quippe humana recedens à Sole justitiæ, ab illa scilicet interna contemplatione incommutabilis veritatis, omnes vires suas in terrena convertit, & eo magis magisque obscuratur in interioribus ac superioribus suis. Sed cum redire cœperit ad illam incommutabilem sapientiam, quanto magis ei appropinquat affectu pietatis, tanto magis exterior homo corrumpitur, sed interior renouatur de die in diem: omnisque lux illa ingenii, quæ ad inferiora vergentibus, & vita ejus abscondatur cum Christo in Deo: mutatur ergo in deterius, ad exteriora progrediens, & in vita sua projiciens intima sua. Et hoc terræ, id est, jis qui terrena sapiunt, melius videtur, cum laudatur peccator in desideriis animæ suæ. Mutatur autem in melius cum intentionem suam & gloriam à terrenis, quæ in hoc sæculo apparent, paulatim advertit & ad superiora ab inferioribus convertit. Et hoc terræ, id est, jis qui terrena sapiunt, deterius videtur. Idem alibi locum Iobi exponens, si præcepit Lunæ, non lucet: forte, inquit, rationalis animæ natura figurata hic insinuat, cui sol intelligibilis est lumen illud verum, quod illuminat omnem hominem. Et quoniam tanto magis Luna lucet terrenis aspectibus, quanto magis recedit à Sole; cum autem appropinquat Soli, interimitur terris: intelligamus animæ divinitus præcipi, ut superata nativitate terrena atque mortali, quæ splendor ejus apparet terreno sensu videntibus, appareat, propinquet & subjugetur sapientiæ: quo ejus luce secretissima exultans, caveat facere justitiam suam coram hominibus ut videatur ab eis; sed cum gloriatur, in Domino gloriatur: quia & cum apparet hominibus, dono Creatoris apparet. Hinc illud Bili. Ant. lib. 1.

Quo magis à Phœbo distat foror, hoc magis nobis
Fulgeat à superalumine parte caros.
Cum vero fratri juncta est, non lucida nobis
Ma quidem est: supero fulget ab orbe cæmen.
Esse Deo quisquis cupit ergo fulgidus, ipsi
Hæreat, & mundi spernat inane decus.
Nam quo mortales quisquam est magis fulgidus inter,
Hoc minus est magno fulgidus ille Deo.

P

GRATI

APRON veteres maximè commendationis fuerunt equi Thessalici, quibus bovilli capitis notam in colore inurebant, à qua dictos voluit Bucephalos, non quod capite bovis essent præditi; fuit autem *κροκόδει* ita nominatus Alexandri Macedonis equus Thessalicus, qui nullum alium quam regem ipsum sefforem admittebat. Qui cum in prælio, quo Alexander Porum Indiarum regem vicit, fuisset interfectus, accepti beneficii memor Macedo princeps, ad Hydaspim Indiarum fluvium, urbem Bucephalam ab equo suo sic denominatam condi iussit: teste Stephano de urbibus, & Plin. lib. 6. c. 20. Beneficiorum memoriam nullo pacto fenescere sinamus; & gratitudinem quandoque non solum ad homines, sed & ad animalia de nobis bene merita extendamus.

Plutarchus lib. de animalium industria scribit Trochilum avem ex earum genere, quæ circa lacus & fluvios versantur, Crocodilum custodire, non proprio victu, sed ejus reliquiis nutritam. Cum enim sentit Ichneumonem luto, sicut athleta pulvere solent, oppletum crocodilo dormienti insidiari, vociferans & tundens rostro hunc excitat. Crocodilus vicissim ita se huic cicutem præbet, ut eum aperto ore intro mittat, gaudeatque eo tenues carniarum particulas, quæ dentibus suis in hæferant, rostro sensim legente & deradente auferre, ac ubi jam os claudere vult, leniter mandibulam inclinans id significet, neque etiam prius demittat, quam trochilum evolasse fenescit. Et hoc insigne exemplum gratitudinis, & teste Xenophonte, *ἀγαθαὶ μετὰ ἀγαθῶν καὶ κακὰ μετὰ κακῶν ἀμείβονται*. Id est, *Boni pro parvis magna beneficia conferre solent.* Ac Cicero in orat. pro Cn. Plancio summo opere hanc virtutem pluribus verbis commendans: Hæc, inquit, est mater omnium virtutum reliquarum, Paulo post. Equidem nihil tam proprium hominis esse existimo, quam non modo beneficio, sed etiam benevolentia significatione alligari: nihil tam inhumanum, tam immane, tam sævum, quam committere, ut beneficio non dicam indignus, sed victus esse videatur.

Vel trochili meritis Crocodili gratia constat,

Præclarè meritis tu quoque redde vicem.

GULOSUS.

NESCIT gula modum. In Lituania & Moscovia voracissimum est animal, inquit Matthias Michovius lib. 2. Sarmatiae Europæ, magnitudine canis facie felis, colore nigro. Olaus Magnus, Septemtr. hist. lib. 18. tribuit illi colorem mustelinum, nigricantem, nitentem in pilis longis, nec adeo mollibus, ctura brevia, caudam vulpis, brevioram tamen. Cadaveribus vescitur, quibus ita repletur, ut tympani instar distendatur, atque vi per duas arbores proximas ingreditur, & ita ventrem exonerat. Sic extenuatum, ad cadaver properat & rursus impletur. Multis Rosomates, Scaligero in exercitationibus contra Cardanum vulgur quadrupes dictum. Forsitan natura tam insatiabile animal in illis regionibus produxit, ut homines simili voracitate laborantes redarguat. Fugiamus & nos inglaviem, quam multi hodie sectantur.

Quibus in solo vivendi causa palato est.

Ac diligenter observeamus Socratis præceptum, edendum & bibendum, ut vivamus: non autem vivendum ut ventri inserviamus, & theogasteres dicamur, quemadmodum de sese apud Euripidem gloriatur Cyclops. Ac noti sunt Horatii lib. 2. Satyr. 2. versus elegantissimi,

Quin corpus onustum

Hesternis vitium, animam quoque progravat una,

Atque affigit humo divina particulam auræ.

Servator noster Luc. 21. cap. graviter suos monuit, dicens: Cavete ne corda vestra graventur crapula & ebrietate.

HOMINES infirmi.

INFIRMITATEM hominum Scriptura sancta locustarum hieroglyphico pingit, Numet. 12. v. 34. & Esai. 40. v. 22. priore loco de exilitate staturae & membrorum in corpore humano, posteriore de hominis nihilitate verba faciens. Exploratores enim referunt longe minorem esse proportionem Israelitarum ad immania Gigantum corpora; & Esaias quoscumque homines, si cum Deo confertim,

A conferantur, quam locustæ corpusculum ad maximam viri staturam, 2. Aliis locis, nempe Job. 39. 23. & Psal. 109. 23. nimia timiditas eadem imagine adumbratur. Nam locustæ cum alias, tum vero imprimis fœnicis tempore, graminis atefcentis strepitu vel quocumque alio sono territæ, in fugam conjiciuntur. Et quibusdam *navis* *locustæ* locustæ, quasi loco stare nescientes, dicuntur: & Gallis faunterelles quod indefinenter subsiliant.

HOMINIS status absolutissimus.

ITA se res habet in homine, ut in Republica, in qua cum mali melioribus imperant, metuendum est, ne idem fiat quod navi, amoro perito nauarcho, & in ejus locum substituto rei nauticæ ignaro, accidere solet. Quid enim hic aliud fieri potest, quam ut orta tempestate, & navis submergatur, & pereant quæ in navi sunt. Hoc est quod gravissime admonet Theognis: cum bajuli bonis imperant, metuendum est ne navem fluitus absorbeat. Status igitur hominis absolutissimus in eo videtur positus, ut anima imperet, & corpus animæ imperio sublit: deinde ut animæ facultates suum quæque tueantur ordinem: ut sit anima sana in corpore sano.

HOMO homini lupus.

B PLINIVS scribit proæur. in lib. 7. non se vite pisces, nisi in diversum à se genus. Id cum ex Aristot. 9. hist. 1. falsi convincitur, tum ex Polyb. lib. 17. Horapollo etiam ait: pisces non parere suo generi, unde piscem rei abominandæ fuisse symbolum Egyptiis, Cl. Alex. 6. *pp. 44.* & Plorarchus lib. de Iside ostendunt: & sacerdotes Egyptios ejus esu & usu in sacrificiis abstinuisse, idem Plutarch. auctor est. Symp. q. 8. Lucium certe sui etiam generis minusculos & persequi & vorare, docet experientia. Et Scaliger in exerc. ad Cardan. se integrum Luciolium in Lucii ventre vidisse assernat. Hieroglyphicon est hominum in alios homines, etiam sanguine aliisve necessitudinibus sibi junctos crudeliter se ventium, cum tamen, ut est in proverbio, *Lupus non vorat lupum.* Verissime B. Ambrosius: Avaritia, inquit, potentiorum subjecti ubique inferiores sunt. Quo quisque infirmior, eo prædæ magis pater. Minor esca majoris est. Rursus ipse major à validiore invaditur, & sic esca alterius prædator alieni. Nam ut Ovidius 1. Met. eccinit:

Vivitur ex rapto non hospes ab hospite tutus, &c.

C At ne putent isti truces, quibus miseris conculcare & consumere jocus est, semper hoc ipsis impune fore. Nam, ut breviter, sed vere Seneca, Thyeste:

Omne sub regno graviore regnum est.

Consentit & alter Seneca gravissima me hercle sententia: Quod regnum est, cui non parata sit euina & proculcatio, & dominus, & carnifex? Nec magnis ista intervallis divisa; sed horæ momentum interest inter solum & aliena gena.

Lucius in proprium ut sua viscera congerit alium,

Sic ipsi sese conficiunt homines.

HOMO regentus.

D PLORVM nullus est, qui carnis & Spiritus pugnam molestissimam in seipso non experiatur, ac sæpenumero deploret S. Paul. certe tristes ob eam causam plerisque locis querelas edit. Gregorius Nazianz. in poeticis opusculis, præcep. ad virg. carnem appellat Remoram, quod, ut Remora navium cursum sistit, ita caro animam ad vitam æternam omni studio ac diligentia tendentem, pro viribus remorari atque inhibere solet, Vox autem Spiritus designat creatam qualitatem seu sanctitatem à Spiritu sancto in hominis mente, voluntate, corde, atque affectu progenitum: Caro autem denotat naturæ ingeneratam corruptionem, pravitatem & inclinationem mentis, voluntatis, cordis, seu affectuum ad ea, quæ sanctæ Dei legi repugnant. Hi duo hostes in homine non sunt disjuncti, sed conjuncti, ac si caro in alia parte & facultate animæ, spiritus vero in alia resideret. Vtraque pars conligens per omnes animæ vires de facultate diffusa & conjuncta est. Altera pars mentis non est Spiritus, altera existente carne. Sed tota mens partim caro est; partim spiritus; tota voluntas hominis partim caro, partim spiritus est. Spiritus & Caro, hoc est, gratia & corruptio, non loco, sed ratione distinguuntur. Quidam conflictum illum perpetuum inter carnem & spiritum in homine regentis Golia h.

philisthai gigantis & Davidis adolescenti pusillæ staturæ hieroglyphico deplacent. Alii Centauro assimilant. Nonnulli hominem Trachelapum appellant. Et D. Augustinus hoc animal quæ parte cervus est, mentum significare ait, legi Dei secundum hominem interiori ferventem; quæ autem parte hircus est, videt alteram legem repugnantem legi mentis suæ, atque captivam eam legi peccati. Id autem dicere videtur D. Augustinus quia cervus mira pedum levitate præditus est; hircus autem ad libedinem pronus est, ingratiq; odoris. At vero impij Scveriani, ut refert Ephiphanius hæres. 45. hominem partim Dei esse, partim diaboli contendebant; Dei nimirum ab umbilico sursum, diaboli autem ab inferioribus partibus.

HONOS *alio artes.*

CANCORVM genus, inquit Arist. 4. histor. animal. multiplex est, nec facile enumerandum. Conveniunt autem in hoc omnes, quod universis sit pars dura & testacea foris pro cute, mollis & carnea intus, supina corporis planiora & tabellata magis, quibus & ova deponunt, quando pariunt. De his etiam Plin. lib. 9. cap. 31. Omnia ejus generis hyeme læduntur, autumno & vere pinguescunt, ac plenilunio magis, quia nocte sidus tepido fulgore mitificat. P. Bellonius scribit, eos plena luna ubertiores, silente staccidos fieri. Quod ex Cicerone 1. de divinac. habet, qui generaliter ait, ostreis & conchyliis omnibus contingere, ut cum Luna crescant pariter pairiterque decrescant. Sed & Lucili illud apud Sell. lib. 20. c. 7. notum est: Luna alio ostrea, & implet echinos. Sed hoc quidem symbolum, quamvis quidam ad suos potissimum amores applicuerunt, indicantes se ad vulum foeminae adamare vel crescere, vel decrecere, rectius tamen, & ad nos nos ad Principum & magnatum erga suos ministros gratiam, vel contra neglectum ac contemptum referte poterimus. Quin & ad litteratos, doctos & ingeniosos viros ac commodare, quorum vigor & incrementum, sicuti è contra miseriam & squalor fere in manu sunt potentum, secundum usitatiss. verticulum:

Sint Macerates, non decerunt, Flacce, Marones.

In quam rem sane est memorabilis Plutarchi in Orat. 2. de fortuna & virtute Alexandri sententia, ita latine reddita: Ut enim frugum copiam bona temperies & tenuitas aeris gignit, ita artium & bonorum ingeniorum incrementa, benignitas, honor, & humanitas regis efficit; & contra principum invidia, sordes aut studium contendendi omnia ista extinguit & perdit. Honos equidem alitares; sed & unusquisque Principum minister hieroglyphicon illud sibi applicans fortasse dicere possit,

Crescente ad cresco Luna decrescit cominuta.

Aula num melius pingitur effigies?

HOSTIS *nullus spernendus.*

ARIES, qui adolescentem, à quo saepe provocatus est, nonnunquam impetu facto prostermit, hieroglyphicon censetur illius viri, qui à potentiore non levi aff. eius injuria, fert quidem ad certum tempus patienter se contemni, interea tamen occasiorem observans, ut se tandem quoque virum ostendat, & adversarium dejiciat. Nam ut ait Publius:

Furor sit laesa sapiens patientia.

Est autem hoc desumptum ex tragedia Accii antiqui poetae Bruto, cujus versus exponit Cicero, lib. 1. de Divinat. quibus introducitur Tarquinius, somnium quoddam recitans, ubi inquit,

Visus est in somnis pastor ad me appellare,

Prælariorumq; alterum immolare me;

Duos consanguineos arietes inde eligi:

Deinde ejus germanum cornibus committere

Pecus lanigerum eximia pulchritudine,

In me arietare, eoque icu me ad casum dari.

Ubi additur, à conjectoribus somniorum hanc interpretationem esse factam de Bruto illum expulso Roma:

Proin vide, ne quem tu bebecum deputes aequæ ac pecus,

Is sapientia munierum pectus egregie gerat,

Teque regno expellat.

Ideo docti non adolescentem prostratum, sed sceptrum in corona ab ariete in terram dejectum pingunt, cum symbolo minaci, Nunc nolcito vires, & disticho,

prostem

Hostem quid spernis quamvis abiectione ille,

Sape iratus maxima damna dedit.

Nota autem est historia de L. Tarquinii Superbi filio, Lucretiæ vim inferente, quomodo Brutus, at nea se stolidum esse simulans, patrem una cum filiis, ob tam nefandam facinorositatem, regno exuerit. Livius lib. 1. Decad. 1. Nullum itaque hostem, quantumvis infirmum, imbellem, & despectum esse contemnendum admonemur, cum

Sape aquilam ad panas vel scarabeus agit.

Pausanias in Arcadicis recte ait, vilioribus & abiectionibus plerumque rebus vim eam Deus indidit ea sperarent, quæ maximæ essent inter homines exultationis, quo in loco plura hujus rei exempla commemorat. His nostri sæculi historiæ referre sunt. Ex antiquissimis, Goliathæ Philistiæo prætermisso, Maximus (referente Capitolino) Romanus Imp. vir omnium robustissimus, & molis giganteæ, quem immortalæ se prope crederet, ob magnitudinem corporis sui virtutisque,

mimus quidam in theatro præsentem illo dicitur vel suis Græcos dixisse, quorum hæc erat sententia;

Qui ab uno non potest occidi, à multis occiditur.

Elephas grandis est, & occiditur.

Leo fortis est, & occiditur.

Tigris fortis est, & occiditur.

Cave multos, si singulos non times.

Tandem ille cum filio in tætorio quiescens à prælio, à militibus interfectus est medio die: filii item,

Caprificus esse epigrammatario poeta, lib. 10. epig. 2. marmora findit. Ficus sylvestris quædam species est, cujus fructus ad maturitatem nunquam pervenit. Theophrasto *επιμας*, Plinio Caprificus, fructus *δυσωδός*, & (ut Dioscorides) ignis.

Quamvis dura tamen Caprificus marmora findit.

Contemnas hostem, si sapi, ipse cave.

Videant Principes ne ex nimia ira in suos ministros & subditos aliquid præter rationem statuunt, ac in ipsos plus æquo duriores postea omnis injuria redant: sicuti Carolo Burgundiæ ducti accidit, qui in prælii momento desertus à Campobasso comite, cui colaphum infixerat, perit. Campobassus vero alias partes sequutus in vexillo suo postea gestavit Caprificum marmoreum quoddam antiquum sua vionnata per medium findentem, sequutus Marialis dictum,

Marmora Messala findit Caprificus, &c.

HUMILITAS.

PRIMI gratissimi flosculi vernaes Violæ, hinc inde humiferpentes, & in locis humilibus ad radices montium libenter crescentes, odore tuavi ac beneolenti ab omnibus expetuntur: contra, montes etiam altissimi sæpe ob asperitatem & altitudinem plane remanent steriles, parumque usum præbent hominibus. Vade S. Petrus cap. 5. epist. 1. humilitatem animi vobis infixam habete, inquit: propterea quod Deus superbis resistit, humilibus vero dat gratiam. Et D. Chrysostomus in epist. ad Corinth. 1. eleganter scripsit, *ὅτι ὁ θεὸς ὑποτάσσεται τοῖς ταπεινοῖς, ὅς ταπεινοῦσθε τὸν ἑαυτοῦ: nihil* Christianum admirabilem efficit, ac humilitas. Quod etiam Chilon Lacedæmonius vidit, qui interrogatus quid in cælo Deus ageret, Alta (inquit) deprimat, & humilia extollit. Vel ut Herodotus loquitur, *ὅτι τὸ ὑπερβόηον καὶ ὑψόθεν*. Quod insuper poeta Lyricus cecinit, ex Hesiodo lib. 1. oper. & Xenoph. lib. 5. rerum Græcarum.

----- Valet in summis

Mutare, insignem attenuat Deus,

Obscura promens.

Et alibi:

Finis tempo: ac an d'ij quoque provebunt

In majus: ij dum odere vires

Omne nefas animo mouen tes.

Ut frequenter Scriptura S. sepiissime etiam rerum vicissitudines innumerae illud verissimum esse A probant, Superbis Deus resistit, humilibus vero dat gratiam.

Alta cadunt viciis, virtutibus infima surgunt:

Hoc te mons sterilis, vallis amana monet.

Et Hesiodus de Deo loquens lib. 1. Oper. præclare canit,

ἴστω μὲν ὃ βροτῶν, ἴστω δὲ βροτῶν κακίστην.

ἴστω δὲ ἄριστος μὲν θεὸς, ἔτι ἄλλος ἀθεὸς. Id est,

Facile enim extollit, (Deus) facile vero elatum deprimat:

Facile insignem minuit, & obscurum auget.

Arborem, ut satsum crescat profundas subtrus radices agere oportet. Qui in humilitatis radice fixum animum non habet, in ruinam suam extollitur. Augustinus.

HYPOCRITA.

CROCODYLVS quadrupes ad Nilum malum, ut Plinius loquitur, tanto biatu est, ut integram buculam possit excipere. Non igitur mitum si homines quoque devoret. Sed hoc cum facit B plorare scribitur, de quo videatur Adag. *Crocodyli lachryma.* Verum, ut rarisita memorabilis est de hac re locus apud Photium in Eclogis, Asterii Amasæ Episcopi: *ὅτι τοῦ κροκόδου δάκρυα, ἃς φασ*

*ταῖς κροκόδου ἐπιδελῶν, τῶν ἀδελφῶν, ἢ ἰσχυρῶν, ἢ δακρυῶν ἐπὶ τοῖς λυθραῖς τῶν φίλων: ἢ μάλιστα τῶν παροξυσμῶν λαμψάνοντες, ἀλλὰ τὸ ἄσπερον τῆς (ἰσὺς) δακρῶν, ὅτι οἱ βροτῶν ἢ ἰσχυρῶν. Nostri-
corum Crocodilorum imitatores estu quos fama est desere hominum capita, postquam eos devorant, & illacrymari casorum reliquis: non quod penitencia facti aliqua afficiantur: sed quod ita doleant (quantum mihi videtur) ob capitis macilentiam, quasi quod ad vescendum minime sit idoneum. Ufus autem fuit hoc hieroglyphico Sigismundus Gonzaga Cardinalis, postquam evecto sua quoque opera ad Pontificatum Leone x. ejus postea ipsum penituit, cum adiectione Proverb. CROCODYLI LACRYMÆ, testante Jovio. Tales fuerunt Bassiani Imp. lacrymæ, quas ficta pietate semper promere solitus est, ut Ael. Spartianus refert, quoties aut mentio incideret, aut imagines conspiceret Getæ fratris, qui tamen ejus jussu fuerat interfectus. Talem etiam describit pessimam illam novercam Demagretam Heliodorus in *Aeth.* t julantem nimirum super Cnemone privigno, quem tamen ipsa suis calamitibus ibat perditum. Tales sunt etiam nostro tempore he! nimis multi, qui licet ex intimo corde læteatur miseris nostris ficto tamen vultu & sermone, dolore se mutuo affici simulant.*

*Non equidem ambigus dillis mihi fidere amici
Certum est, ut lacrymis nec Crocodile tuis.*

HIEROGLYPHICORUM COLLECTANEA, EX VETERIBUS ET NEOTERICIS DESCRIPTA.

LIBER QUARTUS. IGNAVVS.

SELLI piscis species est, qui Germanis *Stockfisch* dicitur, à trunco videlicet, cui aridus & induratus tundendus imponitur. Riget enim tanta ariditate, ut nisi præaccotatus aqua, & insigniter contusus, coqui nequeat. Alius piscis est *Salpa*, licet & is, sed recens, ferule i&ibus præmolliat, ut ex Plin. discimus. Erasmus à re ipsa sustantivum piscem hunc appellavit: sed à trunco potius cum sic nominari, notavit Georgius Fabricius. Congruit in homines stupidos, insulos & bardos quos frustra obsequio aut rectis præceptis emendes